

Varu tautai, nevis kapitālam!

Власть народу, а не капиталу!

№1(56),
2011

LATVIJAS SOCIĀLISTS СОЦИАЛИСТ ЛАТВИИ

Выходит с марта 2003 года

Latvijas Sociālistiskās partijas izdevums

Издание Социалистической партии Латвии

**Apsveicam
9. maija svētkos –
Uzvaras svētkos
pār fašismu!**

**Поздравляем
с праздником
9 мая –
Днем Победы
над фашизмом!**

GUE/NGL

Eiropas Apvienotā kreiso
un Ziemeļvalstu Zaļo kreiso spēku
konfederālā grupa

Lielā Tēvijas kara veterāniem, padomju partizāniem un aizmugures darbaļaudīm

Dārgie Lielā Tēvijas kara veterāni, padomju partizāni un aizmugures darbaļaudis!

Latvijas Sociālistiskā partija sirsnīgi apsveic Jūs ar 66.gadadienu kopš Padomju tautas un antihitleriskās koalīcijas Uzvaras pār hitlerisko Vāciju Otrajā pasaules karā!

Mēdz teikt, ka laiks dziedē rētas! Bet šī rēta, ko simtiem miljonu cilvēkiem visā pasaulē cirtuši fašistu nevēri, kas ir izkropļojuši tūkstošiem pilsētu un ciemu, pārvērtuši pelnos vairākus tūkstošus vēsturiskos pieminekļus un kultūras relikvijas, cilvēces atmiņā nesadzīs nekad. Šajā labā uzvarā pār ļauno, humānisma pār barbarismu, cilvēciskā pār necilvēcisko, sociālistiskās sabiedrības iekārtas pār kapitālistisko, ir nākotnes pasaules iekārtas prototips. Šis prototips ir redzams pēc Uzvaras radītajā socialistisko valstu sadraudzībā, tas bija redzams visas koloniālās sistēmas uz mūsu planētas sabrukuma laikā, kolosālajā cilvēku ticībā taisnībai un mierīgai nākotnei visā Pasaulē, tieši tajā, galvenokārt, ir Jūsu Uzvaras 1945.gada maijā diženums.

Ar šo uzvaras pavasari jūs saviem gadiem esat pievienojuši gandrīz septiņus gadu desmitus. Ļoti daudzi jau ir aizgājuši no dzīves. Jums aug mazbērni, mazmazbērni un pat mazmazmazbērni. Tieši viņiem vajadzēs kļūt par lietas, par kuru jūs cīnījāties, netaupdami ne veselību, ne dzīvību, turpinātājiem.

Jūs esat izpildījuši savu pienākumu pret daudz nacionālo Tēvzemi, kāda bija Padomju Savienība, nosargājāt savas Dzimtenes brīvību un neatkarību, un atbrīvojāt Eiropas valstis no fašisma, izglābāt to tautas no hitleriskās verdzības. Gods un mūžīga slava jums par to!

Šodien pasaulē ir nemierīgi. Pasaule imperiālistiskās globalizācijas stadijā ir saskārusies ar lielām pretrunām un neatrisinātām antagonistiskām parādībām. Visos mūsu planētas kontinentos atskan šāvieni un sprādzieni, list cilvēku asinis.

Vairāk nekā miljards cilvēku uz Zemes dzīvo galējā nabadzībā, miljoniem cilvēku katru gadu mirst no bada un slāpēm, slimībām un pārmērīgi smaga darba.

To izmanto tie, kurus mēs atriebības kāre par sakāvi pirms 66 gadiem, kas šodien cenšas saindēt jaunās paaudzes prātus un sirdis ar nacisma un neofašisma idejām.

Mūsu uzdevums ir nepieļaut šo cilvēku nīšanas centienu atdzimšanu un izplatīšanos.

Latvijas Sociālistiskā partija aicina visus cilvēkus nosodīt jebkuras nacistiskās, neofašistiskās parādības un darbības, saliedēties cīņā pret šo ļaunumu.

Mums jāuzceļ pasaule bez nacisma, tautu draudzības pasaule, taisnīguma un cieņas vienam pret otru pasaule.

Sirsnīgs sveiciens svētkos, dārgie veterāni!

Labu jums veselību un ilgus dzīves gadus!

Alfrēds Rubiks

Latvijas Sociālistiskās partijas priekšsēdētājs
Eiropas Parlamenta deputāts
2011. gada 9.maijā

Ветеранам Великой Отечественной войны, советским партизанам и труженикам тыла

Дорогие ветераны Великой Отечественной войны, советские партизаны и труженики тыла!

Социалистическая партия Латвии горячо и сердечно поздравляет вас с 66-й годовщиной Победы советского народа и антигитлеровской коалиции над гитлеровской Германией во Второй мировой войне!

Говорят, что время лечит раны. Но эта рана, нанесённая фашистскими извергами сотням миллионов людей во всём мире, изуродовавшая лик тысяч городов и сёл, превратившая в пепел тысячи и тысячи исторических памятников и культурных реликвий, в памяти человечества не заживёт никогда.

В состоявшейся победе добра над злом, гуманизма над варварством, человеческого над нечеловеческим, социалистического общественного строя над капиталистическим есть прообраз будущего мироустройства. Этот прообраз виделся в созданном после Победы содружестве социалистических государств, он виделся в крушении всей колониальной системы на нашей планете, в колоссальной вере людей в справедливость и мирное будущее на всей Земле. Именно в этом, в первую очередь, состоит величие вашей Победы в мае 1945 года.

С той победной весны вы к своим годам добавили почти семь десятков лет. Очень многие ушли из жизни. У вас растут внуки, правнуки и даже праправнуки. Именно им предстоит стать продолжателями дела, за которое вы боролись, не щадя ни здоровья, ни жизни.

Вы выполнили свой долг перед многонациональным Отечеством, каким был Советский Союз, отстаивали свободу и независимость своей Родины и освободили государства Европы от фашизма, спасли их народы от гитлеровского порабощения. Честь и вечная слава вам за это!

Но сегодня в мире неспокойно. Мир в стадии империалистической глобализации столкнулся с огромными противоречиями и неразрешимыми антагонистическими явлениями. На всех континентах нашей планеты гремят выстрелы и взрывы, льётся человеческая кровь.

Более миллиарда человек на Земле живут в крайней бедности, миллионы людей ежегодно умирают от голода и жажды, болезней и непосильного труда.

Этим пользуются те, кого гложет жажда реванша за разгром 66 лет назад, кто сегодня пытается отравлять умы и души молодого поколения идеями нацизма и неофашизма.

Наша задача не допустить возрождения и распространения этих человеконенавистнических стремлений.

Социалистическая партия Латвии призывает всех людей осуждать любое нацистское, неофашистское явление и действие, сплотиться в борьбе с этим злом.

Мы должны строить мир без нацизма, мир дружбы народов, мир справедливости и уважения друг к другу.

С праздником, дорогие ветераны!

Хорошего вам здоровья и многих лет жизни!

Альфред Рубикс

Председатель Социалистической партии Латвии,
депутат Европейского Парламента
9 мая 2011 года

A.Tvardovskis

Māja pie ceļa

Liriska hronika (Fragments). VII nodaļa

Karš beidzies, bēdu pārciests
daudz, –
Bet sāpes ļaudīm dzedri,
Par visu atgādinot sauc:
– Nekad to aizmirst nedrīkst!

Lai glabā atmiņās kā mēs
Par to, cik moku cietām,
Vēl daudzās daudzās paaudzēs,
Kas dzīvos mūsu vietā!

Vienmēr mūs atminēties sauks
Šos gadus smeldzē spējā
Gan pirmais sniegš, gan rudzu

Kas ziedot viņo vējā.

Gan katra māja, dārzs un koks,
Liels, mazs, – bet savā vietā,

Pār mežu sārtais zilgmes loks,
Kas ausmā kvēl un rietā.

Lai viss, par ko mums sirdis
prieks,

Kas dzīvi sauļup vijis,
Arvien par to mums domāt liek,
Kas pasaulē reiz bijis.

Vienmēr lai sirdis modras jūt,
Kad atmiņas šīs šķirstam:
Mēs gribam laimīgāki būt
Un tādēļ – neaizmirstam!

(Atdzejojis

Meinhards Rudzītis)

LATVIJAS

VALSTS IZDEVNIECĪBA

RĪGĀ 1954

Александр Твардовский

Дом у дороги

Лирическая хроника (отрывок)

Прошла война, прошла
страда,
Но боль взывает к людям:
Давайте, люди, никогда
Об этом не забудем.

Пусть память верную о ней
Хранят, об этой муке,
И дети нынешних детей,
И наших внуков внуки.

Пусть всегда годину ту
На память нам приводит
И первый снег, и рожь
в цвету,
Когда под ветром ходит.

И каждый дом и каждый сад
В ряду – большой и малый.
И дня восход и дня закат
Над тёмным лесом – алый.

Пусть во всём, чем жизнь
полна,
Во всём, что сердцу мило,
Нам будет памятка дана
О том, что в мире было.

Затем, чтоб этого забыть
Не смели поколенья.
Затем, чтоб нам счастливей
быть,
А счастье – не забвеньё!

Специалисты разъясняют

Право на возврат налога

Главным достижением демократии всегда называют защиту прав человека. Но 20 лет практики демократии второй Латвийской Республики наглядно показывают формальность и фиктивность этого «достижения» демократического общества в нашей стране. Если в условиях советского режима каждому человеку, начиная со школьной скамьи, постоянно говорили о его правах и обязанностях, чтобы он четко знал – что можно, а что нельзя, то в условиях демократии в Латвии XXI века сделано все, чтобы никто не знал ни своих прав, ни обязанностей государства перед жителями своей страны.

Наглядный пример такой ситуации – простые люди труда не знают, что у них есть право на возврат переплаченного налога с зарплаты, что у них есть право уменьшить этот налог, когда на их иждивении находится совершеннолетний безработный член семьи и т.д. Но обо всем по порядку...

Налог с зарплаты – это основная часть подоходного налога с населения, который с начисленной суммы зарплаты удерживает и уплачивает в бюджет работодатель. **Начисленная зарплата (брутто-зарплата)** – это сумма, которая оговорена в трудовом договоре работника. **Нетто-зарплата** – это сумма зарплаты, которая выплачивается работнику на руки и которая образуется как разница между суммой брутто-зарплаты и суммой удержанных налогов (социальные платежи и подоходный налог с населения). **Необлагаемый минимум** – это часть дохода человека, которая отнимается от суммы брутто-зарплаты перед расчетом подоходного налога с населения. Размер этого минимума устанавливается государством в виде месячного необлагаемого минимума. В 2008 году минимум был 80 латов в месяц. В 2009 году в январе-июне этот минимум был 90 латов, в июле-декабре – 35 латов. В 2010 году минимум был 35 лет в месяц. В 2011 году – 45 латов в месяц. **Льгота на иждивенца** – это часть дохода человека, которая отнимается от суммы зарплаты перед расчетом подоходного налога с населения, размер которой также устанавливается государством. В 2009-2010 годах эта льгота была 63 лата на каждого иждивенца, в 2011 году – 70 латов на одного иждивенца. **Оправданные расходы** – это сумма расходов на образование и медицину, которая уменьшает облагаемый доход человека за год и, соответственно, создает основание для возврата переплаченного подоходного налога с населения. В 2008 году эта сумма была 150 латов на год, в 2009 году – 300 латов на год, в 2010 и 2011 годах – снова 150 латов.

Это тот минимальный объем терминов, без знания которых нельзя понять, как реализуется право человека на возврат переплаченного налога. **Правило первое** – переплата налога и право на его возврат по итогам календарного года есть только у того человека, который в

конкретном календарном году платил подоходный налог с населения. То есть, если человек, работник в течение года получал доход (зарплату) и платил налог с зарплаты, то он может и должен рассмотреть вопрос: а не переплатил ли он налог? И если – да, то обязательно нужно использо-

решает человеку (налогоплательщику) просить возврат переплаченного налога не только за прошедший, 2010 год, но и за три года назад (2008-2009 г.г.). Для этого нужно составить Годовую декларацию о доходах за каждый год отдельно. Основанием для заполнения такой Декларации служат документы – справки о доходах и чеки, квитанции о расходах.

Несколько примеров, когда возникает право на возврат налога.

Пример 1. В течение календарного года человек отработал 5 месяцев (январь-май), после чего был уволен и больше до конца года не работал. Тот факт, стоял ли он на бирже и получал пособие

том случае, если он это попросит в виде поданной Годовой декларации о доходах.

Пример 2. Живет пенсионерка, которая вынуждена помогать выжить своей дочери, которая давно потеряла работу. Размер пенсии, которую мать получает на руки 200 латов. Это значит, что данная пенсионерка ежемесячно платит государству подоходный налог с населения и фактически его переплачивает, а поэтому имеет право на его возврат. В Латвии пенсионеры платят налог с пенсии по старости (в том числе и с досрочной пенсии) и с пенсии по выслуге лет с той суммы начисленной пенсии, которая превышает 165 латов в месяц (это сумма необлагаемого мини-

как иждивенца. Это льгота на иждивенца, которая дает право на еще одно уменьшение дохода для расчета налога.

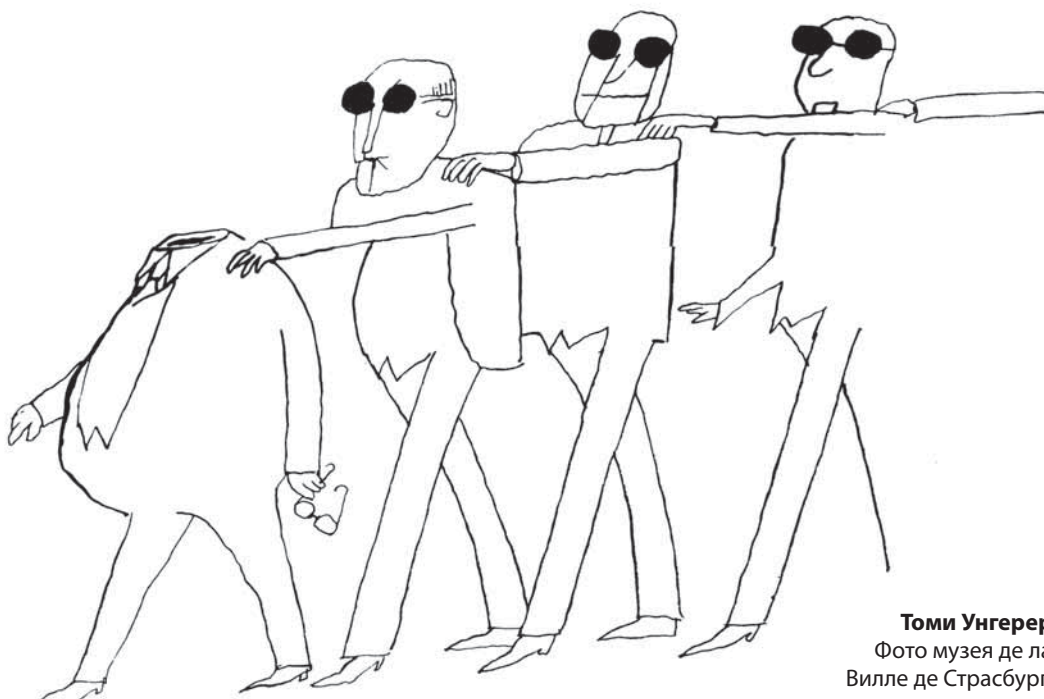
В нашем случае, у пенсионерки пенсия 212,30 лата, к которой применяется необлагаемый минимум пенсионера 165 латов и с остатка 47,30 лата удерживается налог. После того, как на пенсионерку будет записана ее дочь, как иждивенец, появится право на льготу за иждивенца, в 2010 году – 63 лата в месяц от одного человека. То есть в течение года был переплачен налог в размере 147,60 лата, который нужно потребовать к возврату из бюджета. Для этого нужно заполнить и подать в налоговую инспекцию Годовую декларацию о доходах. Что важно, – это то, что в иждивенца дочь нашей пенсионерки будет записана задним числом, с того дня когда она стала безработной, не получающей пособие по безработице.

Пример 3. Самый простой вариант: в течение года человек, который имеет доход, или его ближайшие родственники, потратили деньги на посещение врачей или оплату учебы. Если эти расходы подтверждены документами, то государство гарантирует возврат переплаченного подоходного налога с населения с суммы этих оправданных расходов в пределах 150 латов на год. Сумма переплаченного налога за 2010 год составляет 39 латов. Чтобы получить назад налог, надо заполнить и сдать в налоговую инспекцию – Годовую декларацию о доходах.

Мы привели только некоторые варианты, когда у человека возникает право на возврат подоходного налога с населения, о котором человек часто даже не знает. Мы живем в демократическом государстве Латвия, которое гарантирует соблюдение прав жителей, поэтому Социалистическая партия Латвии предлагает всем своим членам партии, членам их семей и всем остальным жителям Латвии воспользоваться ДАННЫМ ПРАВОМ И ВЕРНУТЬ ПЕРЕПЛАЧЕННЫЕ НАЛОГИ, как за 2010 года, так и за предыдущие два года – 2008 и 2009 года. Члены первичных организаций партии на территории всей страны готовы оказать вам эту услугу бесплатно (необходимо будет покрыть только технические расходы 0,50 лата за каждую Декларацию), а также проконсультировать.

Незнание закона не освобождает человека от необходимости нести наказание за его несоблюдение. Незнание своих прав приводит к материальным потерям и циничному расходованию бюджетных денег на содержание чиновников. Перед Законом все равны.

Евгения Зайцева,
экономист-эксперт,
консультант фракции
«Центр Согласия» в 10 Сейме

Томи Унгерер
Фото музея де ла Вилле де Страсбург.

вать свое право на возврат от государства переплаченной суммы налога.

Правило второе – факт переплаты налога человек должен доказать государству сам и только сам, автоматического возврата переплаченного подоходного налога со стороны государства не происходит. Факт переплаты налога рассматривается в специальной форме отчета – Годовая декларация о доходах. Составление и заполнение Годовой декларации о доходах требует специальных знаний и поэтому не всегда доступна обычному человеку, далекому от знаний бухгалтерии и норм законов. Поэтому **руководство Социалистической партии Латвии приняло решение организовать помощь всем жителям Латвии в изучении и освоении права на возврат переплаченного налога.** Для этого доверенные члены партии проходят специальное обучение, после которого смогут помочь каждому человеку заполнить Годовую декларацию о доходах и вернуть из бюджета переплаченный налог.

Правило третье – налоговое законодательство Латвии раз-

по безработице, не имеет значения. Пособие по безработице не облагается подоходным налогом с населения. В результате этого у человека возникает право на возврат налога из-за того, что во время работы к его доходам был не полностью применен необлагаемый минимум. Пока человек работает – бухгалтер каждый месяц при расчете зарплаты учитывает необлагаемый минимум и уменьшает за счет его применения сумму налога с зарплаты, а за те месяцы года, когда человек не работал, – никто этот минимум не учитывал. Вот и возникает переплата налога. Пусть зарплата за январь-май 2010 года у человека была минимальная – 180 латов в месяц. По итогам каждого месяца человек получал на руки 130,31 лата и платил государству налог с зарплаты 33,49 латов в месяц. Год закончился, всего человек получил доход 900 латов (180 латов x 5 месяцев) и заплатил при этом налог с зарплаты 167,45 лата, а при пересчете на год он должен был заплатить налога только 103,74 лата. Налицо переплата подоходного налога с населения в размере 63,71 лата, которую государство ему вернет только в

следующем году (или в том же году, если человек подаст декларацию раньше). Следовательно, полный размер пенсии нашей пенсионерки 212,30 лата в месяц, где ежемесячный налог составляет 12,30 лата.

Далее, если человек трудоспособного возраста (15-62 лет) не учится на дневном отделении учебного заведения и не имеет работы, то он должен быть зарегистрирован на бирже труда (соответствующее отделение Государственной службы занятости – Valsts nodarbinātās dienests). Пока зарегистрированный безработный получает пособие по безработице, – он имеет официальное государственное социальное пособие, призванное обеспечить его содержание. Как только пособие по безработице закончилось, человек переходит на содержание (иждивение) родственников, которые имеют доход. В нашем случае, доход имеет мать – пенсионерка, а дочь – безработная находится на ее иждивении. Поэтому дочь обязательно должна быть зарегистрирована на бирже, а мать – пенсионерка должна пойти в налоговую инспекцию (Служба государственных доходов – Valsts ieņēmumu dienests) и записать на себя свою дочь

Sociālais Forums Āfrikā

No š.g. 6. līdz 11.februārim Eiropas parlamenta GUEL/NGL deputātu grupas sastāvā piedalījās Pasaules sociālajā forumā Senegālas Republikas galvaspilsētā Dakārā.

Šī valsts atrodas Rietumāfrikā Atlantijas okeāna piekrastē un robežojas ar Mauritāniju, Mali, Gvineju un Gvineju-Bisavu. Tā ir prezidentāla republika. Valstī dzīvo 11,5 miljoni iedzīvotāju un ir divas valsts valodas: franču un volofu. Līdz 1958. gadam Senegāla bija Francijas kolonija.

Senegāla valda karsts tropiskais subekvatoriālais klimats. Kad mūsu delegācija atradās Dakārā, bija, pēc dakāriešu vērtējuma, vēss laiks – „tikai” +23+25°C ēnā.

Valsts ziemeļos plešas sausas savannas, bet dienvidos ir ar augiem bagāti lietusmeži.

Valsts ir nabadzīga. Tās nacionālais kopprodukts sastāda nedaudz vairāk par 11 miljardiem ASV dolāru (apmēram 900 ASV dolāru uz vienu iedzīvotāju). Salīdzinājumam: Latvijas kopprodukts 2010.gadā bija 13 miljardi LVL un uz vienu iedzīvotāju iznāk 5 800 LVL (vai apmēram 26 miljardi ASV dolāru un ap 12000 ASV dolāru atbilstoši).

Šis valsts nabadzība bija viens no iemesliem, kādēļ nu jau gandrīz 10 gadus atpakaļ tika sarīkots pirmais Pasaules sociālais forums.

Forumā piedalījās ne tikai Āfrikas valstu organizācijas un politiskās partijas, bet arī no Latīņ un Dienvidamerikas un Āzijas.

Galvenās Pasaules sociālā foruma tēmas bija:

- Neoliberālisma krīzes analīze

Forumā prezidijs.

Forumā atbalstītāju demonstrācija.

• Cīņa pret krīzes efektiem, tās cēloņiem un jebkurām represīvām darbībām pret darba cilvēkiem

• Priekšlikumi sabiedrības transformēšanai jaunā kvalitātē.

Forumā laikā notika sekojoši semināri:

Eiropā bāzēto transnacionālo korporāciju vara un ietekme, kā arī brīvās tirdzniecības nolīgumi

«Lielā zeme” un Izejmateriāli: kuram ir ietekme?

Tiesības uz pārtikas drošību un pārtikas neatkarību

Tiesības uz enerģiju un mājokli

Tiesības uz sabiedriskajiem pakalpojumiem.

Visā pasaulē tiek atzīmēta neoliberālās ideoloģijas diskreditācija saistībā ar starptautisko finanšu krīzi un tās ietekmi daudzās valstīs. Finanšu un ekonomiskā krīze sekoja

Tā strādāja policija.

pārtikas krīzei, kura papildināja jau tā garo nepaēdušo sarakstu ar miljoniem citu nabadzīgo, kā arī enerģētiskai krīzei, kas pastiprināja neapdomīgo resursu lietošanas modeļa neefektivitāti. Visas šīs krīzes ir tikai un vienīgi kapitālisma izraisītas mokas, kas tikai padziļināsies nākotnē.

Neoliberālās politikas lobījs mēģina ieviest visā pasaulē risinājumus, kas balstās uz tirgus deregulāciju un liberalizāciju, piedāvājot tādus instrumentus, kā G20, brīvās tirdzniecības nolīgumus un bardzības līdzekļus.

Jāatzīmē nevalstisko organizāciju aktivitāte un politiskā griba strādāt kopā organizētā veidā, lai atrastu jaunus pret kapitālismu vērstus risinājumus un alternatīvas tam.

GUE/NGL vienmēr ir bijusi kopā ar pretestības kustību un ir organizējusi vairākus pasākumus tās atbalstam.

Forumā īpaša uzmanība tika pievērsta Āfrikas sociālajai kustībai, tās cīņai un solidaritātei.

Dienvidvalstīm ir arvien lielākā loma pasaules politikajā, ekonomiskajā un sociālajā arēnā. Runa iet ne tikai par Āfrikas valstīm, bet arī par Latīņ- un Dienvidameriku un Dienvidāziju.

Forums atzina, ka Ir jāstiprina cilvēces tiesme uz taisnību, brīvību un solidaritāti, ka jaunajai sabiedrībai ir jābalstās uz visu cilvēku cieņas, dažādības un vienlīdzības principiem, neatkarīgi no rases, kultūras, vecuma, invaliditātes vai reliģijas, pilnīgi noraidot jebkuras vērtības, kas atbalsta rasismu, ksenofobiju, kastu sistēmas, vai jebkuru citu diskrimināciju. Katram cilvēkam ir jābūt pieejamām pamata dabas vērtībām tādā veidā, lai saglabātu planētu un tās resursus ilgpējīgāk.

Pasaules sociālajā forumā tika iekļauti arī citi mazāki forumi, kā piemēram, zinātnes un demokrātijas forums, atbrīvošanas teoloģijas forums,arodbiedrību forums, izglītības forums un citi.

Forums notika Dakāras Universitātes ēkā.

Bija krāšņa divu stundu gara foruma atklāšanas demonstrācija pa Dakāras ielām. Šo divu stundu laikā mēs redzējām Senegālas vienkāršo iedzīvotāju visā krāšņumā, jo gājieni virzījās pa Dakāras nomales ielām.

Nekāda kopēja deklarācija vai cits dokuments netika pieņemti. Tomēr visās diskusijās, kurās mums izdevās piedalīties skaidri skanēja vairākas prasības: izbeigt nabadzības apkarošanu uz pašu nabagu rēķina, izbeigt privāto banku glābšanu uz nodokļu maksātāju rēķina. Izskanēja prasība cīnīties pret ASV uzkundzēšanos Dienvid- un Latīņamerikai; cīnīties par Āfrikas vienotību.

Protams, ka visa tā panākšanai vēl tāls ceļš ejams.

Eiropas Parlamenta GUEL/NGL deputātu grupas deputāts
Alfrēds Rubiks

Специалисты
разъясняют

НАЛОГОВАЯ ПОЛИТИКА, как фактор экономического развития

Налоговую систему Латвийской республики регламентирует закон о Налогах и пошлинах, который определяет принципы налоговой системы, а так же:

- виды налогов и пошлин;
- порядок образования налогов и пошлин;
- права, обязанности и ответственность налогоплательщиков;
- порядок регистрации налогоплательщиков, права, обязанности и ответственность налоговой администрации;
- порядок уплаты и взыскания налогов;
- ответственность за нарушение законов о налогах.

В Латвии, на данный момент, 14 налогов:

1. Подоходный налог с предприятия.
2. Налог на добавленную стоимость.
3. Акцизный налог.
4. Платежи социального страхования.
5. Подоходный налог с населения.
6. Налог на природные ресурсы.
7. Таможенный налог.
8. Налог на азартные игры и выигрши.
9. Налог на легковые автомашины и мотоциклы.
10. Налог на электроэнергию.
11. Транспортный налог.
12. Налог предприятий на легковой автомобильный транспорт.
13. Плата за патент.
14. Налог с микропредприятий.

Вышеупомянутые налоги регламентируют законы о налогах, в которых определена налоговая политика Латвийского государства, которая является составной частью фискальной политики и должна стимулировать развитие экономики, обеспечивать достижение высоких финансовых результатов, беря во внимание права и интересы налогоплательщиков, обеспечивать конкурентоспособность государства.

В каждом государстве у налоговой политики своя специфика. В наши дни налоговая политика долж-

на быть направлена на уменьшение налоговой нагрузки, уменьшение количества налогов.

Вопросами налоговой политики занимаются институции исполнительной власти, например Кабинет министров, Министерство финансов, Служба государственных доходов Латвийской республики.

Налоговая политика является инструментом при помощи которого можно повлиять на экономическое положение в государстве, стимулировать или тормозить развитие какой то отрасли. Даже повлиять на экономическое развитие соседней страны. Так, например, ввести особый режим уплаты налогов.

В зависимости от социально-политических факторов, государство может выбрать максимальную налоговую политику, высокую налоговую политику или оптимальную налоговую политику. Максимальная налоговая политика характерна для государств, где у власти длительное время находятся социалдемократические партии.

Основным показателем налоговой политики является внутренний валовый продукт (ВВП).

Целью налоговой политики Латвии должно являться следующее:

- Обеспечение стабильных и прогнозируемых доходов.
- Взимание налогов более эффективными методами.
- Обеспечение стабильности налоговой политики и прогнозирование налоговой политики на более длительное время.
- Обеспечение соответствия налоговой политики европейским нормативным актам.

Говоря о сбалансированной налоговой системе, важно определить два аспекта. В первую очередь, какие активы необходимо облагать или не облагать налогами. В связи с этим у людей с низкими доходами налоговая нагрузка должна быть меньше, чем у людей с высокими доходами. Неоднократно поднимался вопрос о введении прогрессивного подоходного налога с населения, в результате чего могли бы увеличиться доходы государства,

т.е. для населения с высокими доходами налоговые ставки могли бы быть выше.

Сегодня политики не видят значительной выгоды для бюджета от введения прогрессивного налога с населения, сказал в интервью ЛТВ Валдис Домбровскис. Он отметил, что подготовленные ранее министерством финансов предложения насчет прогрессивного налогообложения вызвали в обществе острую реакцию. При этом премьер отметил, что в будущем правительству «нужно двигаться в прогрессивном направлении, но без повышения ставок», а достигая этого с помощью льгот и необлагаемого минимума.

В Латвии приблизительно пятая часть жителей получают 200 латов. Это очень маленькая часть жителей, что свидетельствует о скрытых доходах. Приблизительно семь процентов жителей получают больше 1000 латов. И если будет введен прогрессивный налог, тогда и легальные доходы этой категории жителей, скорей всего, уменьшатся. Если бы налоговая политика адекватно была бы изменена, то регрессия в экономике Латвии, которая длится уже почти два года, могла бы закончиться.

Беря во внимание выше изложенное, можно немного остановиться на теневой экономике Латвии, которая затрагивает все действия и активы, которые связаны с доходами нашего государства.

Одна из институций, которая занимается определением объема теневой экономики, является Центральное статистическое управление. Существуют разные методы расчета удельного веса теневой экономики. Так, например, данные о теневой экономике Министерства финансов отличаются от данных Центрального статистического управления, т.к. за основу расчета берутся разные данные.

Так, например по данным конфедерации Латвийских работодателей удельный вес теневой экономики составляет приблизительно 39,4% от внутреннего валового продукта. Это самый высокий показатель среди 27 Европейских государств.

В связи с этим необходимо менять

налоговую политику. Во-первых, нужно вести активную работу с контрабандой, во-вторых, необходимо усовершенствовать нормативные акты.

Следует отметить, что налоговая нагрузка в Латвии для работников и предпринимателей выше в среднем на 4%, чем в 25 Европейских странах.

В 2011 году общая ставка обязательных платежей социального страхования и подоходного налога работника и работодателя в Латвии составляет 60,9% или увеличилась по сравнению с 2010 годом на 1,8%.

Пример (без иждивенцев): в 2011 году минимальная заработная плата в Латвии составляет 200 латов. С заработной платы работника удерживаются обязательные платежи социального страхования в размере 11% (в 2010 году они были 9%) – это составляет 22 лата, необлагаемый минимум 45 латов (в 2010 году – 35 латов), в результате подоходный налог, процентная ставка которого 25% (в 2010 году – 26%), составляет 33,25 латов. Всего с минимальной заработной платы работника удерживается в виде налогов 55,25 латов. Плюс работодатель платит в госбюджет обязательные платежи социального страхования за своего работника 24,09% или 48,18 латов. В результате государство только с минимальной заработной платы получает в бюджет в виде налогов 103,43 латов!

Это означает, что люди, а точнее говоря, рабочая сила перегружена непомерными налогами.

По мнению председателя Латвийского союза самоуправлений Андриса Яунслейниса «гораздо более разумно было бы создать такую налоговую систему, где после уплаты всех налогов у работника оставались деньги на жизнь. В свою очередь, работодателю должно быть невыгодно платить зарплату в конвертах. Те, кто создают налоговую политику, должны посчитать, что остается не у того налогоплательщика, который получает минимальную зарплату, а у работников, служащих, представителей различных отраслей с разными доходами».

Доктор экономических наук Мартиньш Казакс в интервью, данном

журналу «БИЛАНЦЕ», на заданный вопрос сбалансирована ли налоговая нагрузка в Латвии и способствует ли экономическому развитию, ответил, что налоговая система Латвии не сбалансирована и не обеспечивает конкурентоспособное экономическое развитие. Так, примером тому был бум, который был связан с недвижимостью. Эта отрасль в результате оказалась почти полностью вне налогового регулирования.

Что же необходимо, чтобы усовершенствовать налоговую систему.

В первую очередь, необходимо выровнять налоговую нагрузку т.е. перераспределить налоговую нагрузку между заработной платой и капиталом. Так же очень важен региональный фактор. Если мы значительно увеличим один из налогов, а наши соседи этого не сделают, то можно лишиться какого то конкретного бизнеса.

Налоговая политика так же может содействовать стабилизации экономики. У Латвии в данный момент очень мало денежных средств, чтобы стимулировать экономику. В свою очередь, предприниматели не принимают участия в стимулировании экономики т.к. в данный момент много неясностей в налоговой политике.

Говоря словами доктора экономических наук, бывшего генерального директора Службы государственных доходов Латвийской республики Карлиса Кетнера (журнал «БИЛАНЦЕ» №4, 2010 год) в Латвии очень высокие налоги. Фактически это означает только единственное – наконец нужно серьезно думать об упорядочении налоговой политики в Латвии.

В заключение хотелось бы отметить, что министр финансов Андрис Вилкс в интервью, данном передаче ЛТВ Labrīt Latvija пообещал в течении трех лет стабильную налоговую политику при условии небольших изменений, которые могут быть связаны с налогом на недвижимость. Он добавил, что данные изменения не повлекут за собой значительные увеличения налога на недвижимость.

Елена Яковлева

Brāļīgajās partijās

Kreiso izdevumu starptautiskā sadarbība

Šā gada marta vidū Atēnās notika žurnāla «Международное коммунистическое обозрение» („Starptautiskais komunistiskais apskats”), kura izdošanā ar savu preses izdevumu starptautiskā sadarbībā Eiropas Savienības, NVS un Latīņamerikas desmit komunistiskās un strādnieku partijas. Pērn žurnāls iznāca piecās – angļu, krievu, spāņu, franču un grieķu valodās.

Žurnāla lappusēs apspriež mūsdienu marksisma aktuālus jautājumus, studē un vispārina dažādu valstu kreiso partiju pieredzi, tiek izstrādāta kopīga starptautiskā sadarbības platforma. Pagājušajā gadā tika izskatītas starptautiskās strādnieku kustības tēmas kapitālisma sistēmas krīzes apstākļos kā arī vēsturisko notikumu falsifikācijas problēmas, sevišķi Austrumeiropas valstīs un Latvijā.

Paredzēts nākotnē pievērst uzmanību pārmaiņu problēmām strādnieku šķirā, tās sastāvam un objektīvām grūtībām šķiru cīņā, tāpat cīņai pret revizionistiskām un oportunistiskām strāvām un partijām. Izdevumu lappusēs apspriedīs tādas tēmas kā nacionālisms un kosmopolitisms, šos strādnieku šķiras šķelšanas instrumentus, pakļaušanu buržuāzijas interesēm.

Pašlaik pastāv žurnāla elektroniskā versija, ar ko iespējams iepazīties saitā <http://www.gre/site/ru/contributors.html>

В братских партиях

Международное сотрудничество левых изданий

В середине марта в Афинах состоялось очередное заседание редакционной коллегии журнала «Международное коммунистическое обозрение», в издании которого через свои печатные органы принимают участие десять коммунистических и рабочих партий из стран

Евросоюза, СНГ и Латинской Америки. Журнал стал выходить в прошлом году на пяти языках: английском, русском, испанском, французском и греческом.

На страницах журнала обсуждаются актуальные вопросы современного марксизма, изучается и обобщается опыт

левых партий разных стран, вырабатывается общая платформа для их международного сотрудничества. В прошлом году рассматривались темы рабочего движения в условиях мирового системного кризиса капитализма, а также проблемы фальсификации исторических событий, особенно актуальных для стран Восточной Европы и Латвии.

В дальнейшем предполагается уделить внимание проблеме изменений, произошедших в рабочем классе, в его составе и трудностях для классовой борьбы, объективно порождаемых ими, а также противоборству с ревизионистскими и оппортунистическими течениями и партиями. Будет обсуждаться на страницах издания тема национализма и космополитизма, как инструментов раскола рабочего класса и его подчинения интересам буржуазии.

В настоящее время имеется также электронная версия журнала, с которой можно ознакомиться на сайте <http://www.iccr.gr/site/ru/contributors.html>

I. Sudmalis piedzima 1916. gada 18. martā, Cēsis. Plosījās Pirmās imperiālistiskais pasaules karš. Tikot pie izglītības tolaik nebija viegli, taču Imanta vecāki, gan tēvs, gan māte „izsitās ļaudīs” un ieguva tiesības strādāt par skolotājiem.

1920. gadā Sudmaļi apmetās uz pastāvīgu dzīvi Liepājā. Zēns bija lepns, ka varēja saukt par savējo šo ostas krāvēju, matrožu un metālstrādnieku pilsētu, kuru jau sen dienas dēvēja par „sarkano Liepāju”.

1924. gadā Imants uzsāka mācību gaitas Liepājas 4. pamatskolā. Mūžam nemierīgajā draiskulī mājāja zēna vecumam pārsteidzoši attīstīts prāts. Viņa patstāvīgā domāšana un spējas bieži izraisīja pārējo biedru apbrīnu.

1928. gada decembrī viņš zaudēja māti. Nereti Imantu varēja sastapt pie fabriku vārtiem, parkos, kur skrejošos mītiņos skarbus protesta vārdus teica vīri ar tulznainām delnām. Dažkārt skolnieka formā tērptais zēns stāvēja ietves malā un lūkojās demonstrantu gājienā, lasīdams cīņas vārdus uz sarkanajiem transparentiem.

Četrpadsmitgadīgais Imants tolaik sāka nopietni interesēties par strādnieku revolucionāro kustību. 1931. gada rudenī Imants iestājās Liepājas tehnikumā. Tur Imants ātri iepazīnās ar biedriem. Cieša draudzība viņu saistīja ar strādnieku dēliem, kas jau līdz mielēm bija iepazīnuši darba cilvēku dzīvi. Bieži vien aiz strādnieku mugurām aizcirtās fabriku vārti, un ļaudis izmisumā palika stāvam. Trīsdesmito gadu sākumā plosījās ekonomiskā krīze, aptverdama visu kapitālistisko pasauli. Cilvēki, bada mocīti, prasīja darbu. Liepājas ielās soļoja demonstrantu kolonas. Auļoja policisti un klidināja ļaudis. Cietumi pildījās ar cilvēkiem, kas prasīja vienīgi tiesības strādāt, tiesības nopelnīt līdzekļus eksistencei.

Imants sāka neatlaidīgi meklēt sakarus ar komunistisko pagrīdi.

1932. gada pavasarī Liepājā ieradās Emīls Sudmalis, Imanta attāls radnieks. Emīls bija daudz pieredzējis pagrīdnieks, gan žurnālists un apbrīnojams orators, gan krāvējs ostās un transportstrādnieks, revolucionārs, kuram tauta dāvājusi vislielāko uzticību, 1931. gadā viņu ievēlējuma par strādnieku un zemnieku frakcijas deputātu Saeimā.

1932. gadā Imantu uzņēma komjaunatnē. Imantu mīlēja. Cieņu viņš bija ieguvis ar savām zināšanām un neatlaidību, bet apbrīnu un dedzīgu pieķeršanos – ar drosmi un pašaieliedzību. Jaunieši savās skolās un uz ielām izplatīja proklamācijas, rakstīja lozungus, piedalījās demonstrācijās un pieaugušo cilvēku mītiņos.

1933. gadā Latvijā pieauga fašisma draudi. Arvien jauni un jauni uzbrukumi darbaļaužu stāvoklim un tiesībām sekoja cits citam. Valdošā šķira par katru

cenu pūlējās likvidēt strādnieku organizācijas.

Jau ilgāku laiku buržuāziskās Latvijas politpārvaldes špiki Liepājā saviem priekšniekiem pieņēma ziņas un atrastos materiālus, kas norādīja, ka pilsētas skolās darbojas slepena pagrīdes organizācija. Un tad politpārvaldes rokās nonāca kāds mazdūšīgs biedrs...

Imantu Sudmali kopā ar 18 pagrīdes organizācijas dalībniekiem arestēja un ieslodzīja Liepājas cietumā. Dažus no viņiem pēc pāris mēnešu pratināšanas līdz tiesas dienai atlaida mājās, bet Imantu ieslodzīja viennīcā.

Politpārvalde zināja, ko romes pilnam jauneklīm nozīmē šī drausmīgā vientulība. Un politpārvalde gaidīja 18 garus mēnešus, bet Imants nesalūza.

Bieži vien pie režģotajiem vārtiem ziemas salā vai vasaras saulē pacietīgi stāvēja gaišmate meitene. Tā bija septiņpadsmitgadīgā Marija Rozentretēre. Marija, uzaugusi revolucionāru ģimenē, jau izsenis pazina šos vārtus. Meitene mātes uzdevumā skrēja uz cietumu, lai nodotu pārtikas paciņas politieslodzītajiem, kuriem nebija tuvinieku. Taču tagad Marija gāja turp tādēļ, ka viņu kāds bezgala gaidīja...

Spriedumu pasludināja 1935. gada 8. martā. Imantu notiesāja un sodīja ar četriem gadiem spaidu darbos, bet nepilngadības dēļ tos apmainīja pret triju gadu ieslodzījumu cietumā, ieskaitot arī apcietinājumā pavadīto laiku pirms tiesas.

1933. gadā cietuma mūros ieslodzīja enerģijas pārpilnu zēnu, 1936. gada septembrī no viennīeņu kameras iznāca revolucionārs. Akmens sprostā bija atstāta veselība, daļēji bija zaudēta redze.

Vajadzēja meklēt darbu, lai pelnītu iztiku, bet bezdarbs sekoja kā ēna. Beidzot Imantu pieņēma darbā Liepājas telefona – telegrāfa rajonā par strādnieku, bet tā kā viņu uzskatīja par politiski neuzticamu, no šī darba drīz vien atbrīvoja. No 1936. gada decembra līdz 1937. gada martam Sudmalis strādāja Kapsēdes pliena lauztuvēs. Tur līdzās plecu pie pleca strādāja daudzi tādi kā viņš – politiski neuzticami.

1937. gada aprīlī Imants Sudmalis un Marija Rozentretēre nodibināja kopīgu dzīvi. Imants strādāja gadījuma darbus – bija gan ostas krāvējs, betonētājs, rasētājs, krāsotājs, līdztekus vadot partijas Lejaskurzemes pagrīdes darbu.

1938. gada pavasarī piedzima meita Aija, pēc pāris nedēļām Imantu iesauca karadienestā.

Padomju Savienības Varonim Imantam Sudmalim – 95.

Dzīve ir cīņa

Viņš dienēja Kurzemes divīzijas darba komandā, kas maz atšķīrās no spaidu darbiem – politiski neuzticamiem nedeva rokās citus ieročus, kā vienīgi – lāpstas.

Pēc dienesta Imants kopā ar biedriem noorganizēja un iekārtoja jaunatnes un Komunistiskās partijas kopēju spiestuvi, kurā sagatavoja drukāšanai nelegālo laikrakstu „Komunists” un uzsaukumus.

1940. gada 18. janvārī Sudmaļu dzīvoklī ielauzās špiki un arestēja četrus laikraksta „Komunists” darbiniekus – Imantu un Mariju, Frici Arni un viņa sievu Aleksandru. Sudmali 28. februārī pārsūtīja uz Rīgas centrālcietumu.

Apstākļos, kad Latvijā bija nobriedusi revolucionārā situācija, fašistiskā valdība krita, 20. jūnijā astoņos vakarā pasludināja jaunās Tautas valdības sastāvu. Kad kļuva zināms, ka 21. jūnijā Rīgā atbrīvos politieslodzītos, Liepājas

darbaļaudis nekavējoties, turpat demonstrācijas laikā, savāca naudu un, nodevuši to Marijai Sudmalei, piekodināja steigšus doties uz Rīgu, lai pārvestu atbrīvotos liepājniekus.

21. jūnija rītā ļaudis pulcējās pie cietuma vārtiem. Beidzot atvērās dzelzs režģi, un Imants kopā ar biedriem iznāca brīvībā. Bangojoša ļaužu jūra plūda pa ielām, demonstrācija aprīma vēl vakarā.

Imants bija jaunatnes dvēsele. Jau ar pirmajiem vārdiem viņš spēja radīt to valdzinājumu, kāds piemīt gudriem, drosmīgiem un dziļi godīgiem cilvēkiem. Dažādi organizatoriski jautājumi gaidīja atrisinājumu. No jūnija līdz augustam Imants darbojās arī laikraksta „Komunists” redakcijas kolēģijā.

Brīdis, kad partijas Liepājas komitejas sekretārs Miķelis Būka pasniedza Sudmalim komunistu biedra karti, bija pats ievērojamākais Imanta mūžā. Novembrī viņu apstiprināja par komjaunatnes Liepājas aprīnka komitejas sekretāru. Imants centās dot jaunatnei tās zināšanas, ko viņš bija krājis garajos pagrīdes gados. Jauniešiem tie bija īsti atklājumi, jo buržuāziskās Latvijas skolu programmās to nemācīja.

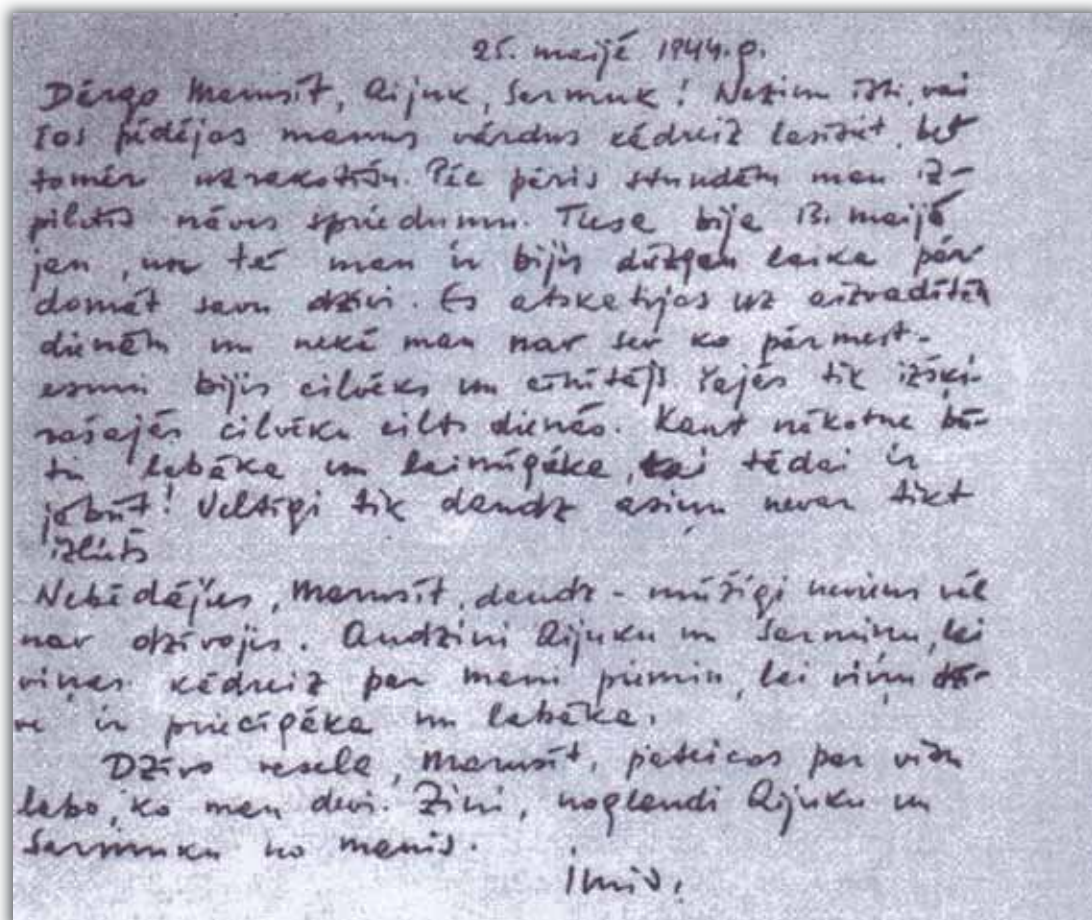
1941. gada 22. jūnijā fašistiskās Vācijas karapūļi iebruka Padomju zemē. Liepāja bija viena no pirmajām pierobežas pilsētām, kas uztvēra nodevīgo triecienu. Liepājas darbaļaudis kopā ar Sarkanās Armijas apakšvienībām – robežsargiem, jūrskolniekiem,

zenīartilērijas apkalpēm un jūrnikiem cēlās, lai aizstāvētu pilsētu.

Bija pagājusi tikai stunda kopš kara sākuma, taču partijas komitejas telpās jau pulcējās ļaudis. Komitejas sekretārs Miķelis Būka organizēja kaujas štābu, izstrādāja pilsētas aizsardzības plānu, visus partijas biedrus un komjauniešus mobilizēja cīņai, nolēma nekavējoties evakuēt padomju aktivistu ģimenes. Imants Sudmalis noorganizēja un vadīja komjaunatnes atsevišķo kaujas štābu. Kopā ar pilsētas komjaunatnes komitejas sekretāru Borisu Pelnēnu viņš sastādīja un izveidoja komjauniešu kaujas vienības.

23. jūnija rītā tika saņemtas ziņas, ka atsevišķas vācu vienības parādījušās pie Rucavas un dodas Liepājas virzienā. Pēc pusstundas Sudmalis ar 60 komjauniešiem jau devās pa Liepājas – Nīcas ceļu pretim ienaidniekam. Pēcpusdienā sākās pirmā kauja. 25. jūnija rītā Sudmalis kopā ar jauniešu vienību devās uz pilsētas ziemeļaustrumu sektoru, kur tobrīd draudēja spēcīgs fašistu uzbrukums. Apšaudīšanās izvērtās stipra, bet ienaidniekam neizdevās iedragāt pilsētas aizstāvju – sarkanarmiešu, flotes matrožu un strādnieku rindas. Pēc kaujas Imanta vienību atkal aizsūtīja uz centru. Pilsēta dega, komjaunieši dzēsa uguni, bet daļa jauniešu apsargāja Pionieru namu.

28. jūnija pēcpusdienā vēl norisa sīvas cīņas pie Liepājas tiltiem. 29. jūnija naktī Sudmalis kopā ar jauniešiem, kas nebija gulējuši

jau veselu nedēļu, uz mirkli atpūtas pilsētas komitejas telpās, taču pēc stundas viņus uzmodināja – bija pēdējais laiks, lai mēģinātu izlauzties no ielenkuma.

Visa apvienotā kaujas vienība novietojās 20 automašīnās un, ceļā vairākkārt izcīnot nelielas sadursmes ar atsevišķām fašistu grupām, izlauzās no ielenkuma. Pēc tam aizstāvju vienība sadalījās sīkākās grupiņās un izklīda, lai tādā veidā mēģinātu virzīties uz frontes pusi un pievienotos Padomju Armijai.

Pa ceļiem drāzās fašistu armijas mašīnas, tiltus uzmanija vietējie šucmaņi, bet Imants turpināja ceļu. Izklūvis cauri Rīgai, viņš pārāk neattālinoties no Rīgas – Daugavpils šosejas, cauri mežiem, pāri pļavām, mezdams likumus ap katru apdzīvotu vietu, gāja uz Latgali.

1942. gada 20. maijā Sudmalis pārgāja Baltkrievijas robežu un silā pie Prošku sādžas sastapās ar partizāniem. Pēc dažām dienām Sudmalis kopā ar biedriem jau devās savā pirmajā kaujas operācijā. Sastopoties ar ienaidnieku, Sudmalis ikreiz parādīja izcilu drosmi, attapību un aukstasinību. Kādudien uzbrukumā hitleriešu ģenerāļa mašīnai Imants savu biedru vidū ieguva nedalītu apbrīnu.

... Fašistu ģenerāļa limuzīns apsardzes mašīnu pavadībā traucās pa smilšaino ceļu. Pēkšņi ceļmalas krūmājā ierunājās partizānu ložmetējs – Imants raidīja trāpīgu zālvi. Mašīna sasvērās uz viena sāna. Pirmais attapās ģenerāļa adjutants un izmeta rokas granātu. Tā iekrita krūmājā, tieši blakus ložmetējam. Vienā mirklī Imants satvēra vēl ripojošo granātu, un pēc pāris sekundēm tā jau eksplodēja tur, kur atradās ienaidnieks. Mirkli vēlāk Sudmalis jau bija uz ceļa un, nevērodams, ka nepārtrauktas zālzves raida aizmugurē piebraukusi apsardzes mašīna, norāva cieši piesprādzēto ģenerāļa somu ar slepenajiem dokumentiem.

Naktī no 12. uz 13. jūniju Imants kopā ar latviešu un baltkrievu partizāniem devās uz Latvijas teritoriju, uz Šķauni, lai piedalītos vienā no lielākajām operācijām. Šajā kaujā partizāni sagrāva fašistu garnizonu, ieņēma un aizdedzināja policijas iecirkni, telefona un telegrāfa centrāli, kā arī pagasta valdi, kur glabājās dokumenti – reģistrācijas saraksti jauniešu nosūtīšanai spaidu darbos uz Vāciju un boļševiku atbalstītāju saraksti.

Šķaunes operācija bija krietni vien sakaitinājusi fašistus. Partizāniem atgriežoties nometnē, viņiem pa pēdām sekoja soda ekspedīcija, cīnītāji nokļuva ielenkumā. Fašisti uzbruka ar ložmetēju un mīnmetēju uguni, gaisā parādījās smagie bumbvedēji, aizdegās sādžas koka mājas. Lai izlauztos cauri aplencēju lokam, partizāniem vajadzēja pārklūt pāri upei, taču hitlerieši uzmanija ik metru. Kaujinieku rindās radās satraukums, un dažs neprātis

metās upē zem ložu spiesta. Tad Sudmalis isos, straujos pārskrējienos atšaudīdamies sasniedza tiltu un ar sava ložmetēja uguni sedza pārējo biedru atiešanai. Kad kaujinieki bija veiksmīgi nokļuvuši pretējā krastā un no turienes jau atskanēja ložmetēja balss, Imants, savukārt biedru nosepts, šķērsoja upi arī pats. Pēc šīs kaujas Sudmalim uzticēja partizānu grupas komandiera pienākumus un izvirzīja viņu apbalvošanai.

Baltkrievu partizānu vienībā Imants karoja līdz 25. jūlijam, kad viņš kopā ar 24 partizāniem devās pāri fronteī. Pēc gara un bīstama pārgājiena viņi beidzot ieradās Sarkanās Armijas frontes štābā. No turienes Sudmalis devās uz Maskavu un sniedza plašu ziņojumu Latvijas KP Centrālajai Komitejai par apstākļiem okupētajā Latvijā. Kājām pārstaigājās republiku no jūras līdz austrumu robežai, ceļā ticies ar ļaudīm, daudz uzzinājis un novērojis, Imants varēja sniegt pareizu vērtējumu.

Maskavā Latvijas K(b)P CK Sudmalim uzticēja ārkārtīgi grūtu uzdevumu – ienaidnieka okupētajā Rīgā noorganizēt vienotu pretfašistiskās pagrīdes centru un sagatavot piemērotus apstākļus nelegālās tipogrāfijas darbam.

1942. gada 20. novembrī Atsevišķā latviešu partizānu vienība kopā ar I. Sudmali uzsāka garo pārgājieni pāri frontes līnijai. Kad, brienot pa dziļo sniegu ar smagajām somām un ieročiem plecos, bija nepārtraukti iets jau desmito stundu, iestājās kritisks brīdis – gājēju kolona draudīgi izstiepās. Pēkšņi uznākušajā salā apledoja drēbes un apavi, daži biedri pakrita un nespēja vairs piecelties. Taču vienības vadība saprata, ka gājiena straujo tempu palēnināt nedrīkst – līdz rītausmai bija jānokļūst pēc iespējas tālāk no ienaidnieka priekšējām līnijām. Sudmalis ar partizānu grupu noslēdza gājiena kolonu, kopā ar pārējo uzkabi viņš plecos nesa vienu no abiem vienības ložmetējiem.

Ausmai tuvojoties, viņus pamanīja fašistu postenis. Garas ložmetēju kārtas pārtrauca kluksumu. Sudmalis izturēja varonīgu divkauju ar ienaidnieka ložmetēnieku. Kaujas notika arī 9. decembrī, tāpat 15. decembrī.

17. decembrī Osvejas – Sebežas partizānu novadā beidzot noslēdzās 300 km garais pārgājieni. Sākās partizānu ikdiens. 3.-4. februārī, vadot partizānu grupu uzbrukumā Rundānu policijas iecirknim, pagasta valdei, Imantu pirmo reizi ievainoja.

Pienāca diena, kad vajadzēja doties uz Rīgu – pildīt pienākumu, kura dēļ viņš nāca pāri fronteī. Uz piejūras novadu posās arī kurzemnieks Macpāns ar nelielu, bet spēcīgu kaujinieku grupu. Sudmalis nolēma līdz Jelgavai iet kopā ar viņiem, bet Rīgā ierasties no rietumu puses, kuru mazāk uzmanija. 1943. gada 20. jūlijā seši labi apbruņoti, drosmīgi partizāni devās ceļā.

Rīga tolaik bija pārpildīta ar fašistu karaspēku, dažādām pārvaldēm un okupantu varas iestādēm. Ielās šucmaņi un gestapo aģenti uzmanīgi vēroja gājējus.

Ieradies Rīgā, Sudmalis apmetās pie sievas māsām Rutas un Tusneldas, kuras dzīvoja vienā dzīvoklī ar strādnieci Almu Miķelsoni. Tie bija uzticami cilvēki.

Sudmalis nekavējoties saistījās ar jau nodibinātajām Rīgas pretfašistiskās pagrīdes grupām, kuras līdz šim bija darbojušās katra uz savu roku. Visciešākos sakarus Imants nodibināja ar 2. vidusskolas komjauniešu Džema Bankoviča un Malda Skreijas noorganizēto pagrīdes grupu. Imants sacerēja un uz rakstāmašīnas pavairoja uzsaukumus, proklamācijas, kuras pagrīdnieki izplatīja. Sudmaļa ierašanās Rīgā pavēra pretošanās kustības dalībniekiem jaunu darba lauku.

Fašisti 13. novembrī gatavojas Doma laukumā sarīkot mītiņu, kas demonstrētu latviešu un okupantu „vienotību un saskaņu”. Sudmalis saprata, ka hitleriešu propagandai jādod pretspars. 12. novembra vakarā Bankovičs kopā ar Skreiju Doma laukuma malā, atkritumu tvertnē, ievietoja mīnu ar laika degli. 13. novembra rītā mīna eksplodēja. Fašistu nodomi izjuka – mītiņš nenotika.

Sprādziens okupantu citadelē, turpat gestapo acu priekšā, nopietni uztrauca hitleriešus. Rīgā saceltā trauksme lika Sudmalim uz laiku aizbraukt. Viņš devās uz Stāmerienu, kur tajā laikā darbojās Ziemeļlatvijas partizāni.

Sudmalis bija nodomājis no Osvejas uz Rīgu aizvest rāciju un radistu, tādēļ devās uz Osveju. 18. decembrī viņš atkal satikās ar cīņu biedriem, bet, izrādījās, ka radists un rācija viņam jau rudenī nosūtīti uz Rīgu. Nevienam nezināja, ka tie iekrituši un kopš 24. oktobra rācija darbojas gestapoviešu uzdevumā. Imants vēlreiz devās uz Rīgu, viņam līdzī gāja Voldemārs Ozoliņš ar rokas tipogrāfijas iekārtu, 2. februārī viņi nokļuva Rīgā. Radista nodevības dēļ gestapoviešiem viņa ierašanās bija iepriekš zināma, viņi bija nokļuvuši Imantam uz pēdām. Sudmalis saprata, ka jāizšķiras. Vēl bija iespēja aizbraukt... Taču Imants nolēma palikt – bija jāglābj pagrīdes organizācija, jābrīdina biedri, jāmaina konspiratīvie dzīvokļi, adreses, bija jānodibina jauni sakari, lai aresta gadījumā darbs neapstātos. Un Sudmalis uzsāka cīņu ar gestapo. Viņam vajadzēja zaudēt daudz laika, lai sajauktu sekotājiem pēdas. Maldī Skreiju Imants aizsūtīja pie Ziemeļlatvijas partizāniem, taču vēlāk, kad Maldis vēlreiz atgriezās, lai savukārt nodotu pavēli Imantam aiziet no Rīgas, zēns nokļuva gestapo nagos kopā ar Džemu Bankoviču.

18. februārī Imantu apcietināja, viņam piesprieda nāves sodu, ko izpildīja 25. maijā.

(Izvilumi no I. Muzikantika, D. Reitas grāmatas „Imants Sudmalis”)

Работая в сфере управления недвижимостью и обслуживания многоквартирных домов, к сожалению, могу констатировать: все еще достаточно большое количество собственников квартир продолжают жить по советским меркам – надеясь, что кто-то придет и решит их проблемы: проведет в определенный срок капитальный или косметический ремонт (помните, как раньше делали при переселении в другую квартиру, и фонд такой переселенческий еще был...) и так далее.

КОЛЛЕКТИВИЗМ И СОЛИДАРНОСТЬ.

Они необходимы и при капитализме

А если что-то не так – поднимает большой шум. Кто еще не понял: капитализм на дворе. Уже 20 лет. Платная медицина, образование и... налоги на собственность. А приватизированная квартира в какой бы «хрущевке» она ни была – ваша собственность. Хотелось бы остановиться на советском мышлении по отношению к своей собственности в частности и общедомовой – в целом. Закончился отопительный сезон. Какие можно сделать выводы и какие прогнозы на будущее? Начну с прогнозов – однозначно неутешительные. Теплоэнергия будет дорожать. С 1.07. 2011. нас ждет повышение НДС с 12% до 22%. И даже Ассоциация теплопроизводителей, в которую входят практически все предприятия по производству тепла, в том числе и такой гигант как «Ригас силтумс», не могли «удержать» налог на нынешнем уровне.

Учитывая этот и многие другие факторы, которые влияют на тарифы, думаете, собственники забеспокоились и понимают, что дальше тянуть уже нельзя, надо что-то делать? Хотя бы вспомнить такую свою обязанность собственника, как участие в собраниях дома, принятие решений в отношении общедомовой собственности. Допустим, какая-то часть понимает, что нужно снижать потери тепла в доме (или менять покрытие крыши и пр.). Назначается день и повестка собрания. В назначенный час на собрание приходят 20-30% от общего количества собственников. Вопросы обсуждаются, но принять решение, очень нужное для всего дома, нельзя – нет кворума. И если в доме большинство таких горе-собственников, которым все, что не касается их личной квартиры не интересно, хотя и им в равной степени с остальными принадлежит и крыша, и стены, и лестничная клетка, и прилегающая к дому земля, то из-за таких страдают все остальные. Правда, интерес может появиться тогда, когда, например, крыша потекла, а у него квартира на пятом этаже. Тогда... увы, см. выше.

Интересно получается: Сейм избрать – не нужно большинства голосов избирателей, достаточно, даже если только члены избирательных комиссий или сами кандидаты проголосуют. А домом управлять – нужны голоса большинства собственников квартир...

Так что же делать, спросите вы. В первую очередь, будем людьми и научимся уважать и понимать друг друга. Если между соседями нет согласия в малых делах (не курить и не мусорить в подъездах, закрывать двери, а не хлопать ими и т.д.), то как придти к согласию в больших, например, какие работы в первую очередь делать: крышу менять или стену утеплять. Коллективизм и солидарность необходимы и при капитализме, причем, даже больше, чем при социализме

Не хочу сказать, что все просто. Но, может быть, через управление домом люди, наконец, поймут, что и странной так можно управлять – вместе? Но, для начала – придти на собрание и на избирательный участок. И тогда не придется кричать: «холодно» в первом случае и «голодно» во втором.

Дагмара АБРАМОВА

Депутат Резекненской городской думы, член правления предприятия «Резекнес намсаймниекс»

Latvijas Sociālistiskajai partijai atbild

LATVIJAS REPUBLIKAS MINISTRU PREZIDENTS

Rīgā

10.03.2011.
Uz 04.02.2011.

Nr.45/L-399-jur

Latvijas Sociālistiskajai partijai
Citadeles ielā 2, Rīgā, LV-1010

Par Latvijas Sociālistiskās partijas
XIII kongresa rezolūcijām

Esmu iepazinies ar Latvijas Sociālistiskās partijas priekšsēdētāja Alfrēda Rubika izteikto lūgumu izskatīt Latvijas Sociālistiskās partijas XIII kongresa rezolūcijas pēc būtības daļā, kas ir Ministru kabineta kompetencē. Pamatoties uz Ministru kabineta iekārtas likuma 6.panta otro daļu, sniedzu jums savu vērtējumu par rezolūcijās pausto.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 64.pantu likumdošanas tiesības ir Saeimai, kā arī tautai Latvijas Republikas Satversmē paredzētajā kārtībā un apmēros, savukārt Ministru kabinetam saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 65.pantu ir tiesības iesniegt Saeimā likumprojektu, taču likumu pieņemt var tikai likumdevējs. Jautājums par pašvaldību vēlēšanu tiesību piešķiršanu nepilsoņiem ir likumdošanas ceļā izšķirams jautājums, turklāt, lai nepilsoņiem šādas tiesības piešķirtu, ir jāizdara grozījumi Latvijas Republikas Satversmē.

Jau vairākkārt Saeimā ir tikuši iesniegti priekšlikumi¹ par to, lai vēlēšanu tiesības pašvaldību vēlēšanās tiktu piešķirtas nepilsoņiem, taču šie priekšlikumi vienmēr ir noraidīti, kas liecina par to, ka Saeimas griba līdz šim ir bijusi, ka nepilsoņiem nav nepieciešams piešķirt vēlēšanu tiesības pašvaldību vēlēšanās.

Attiecībā uz Latvijas Sociālistiskās partijas rezolūcijā iekļauto apgalvojumu, ka šāda situācija pastāv tikai tādēļ, ka Eiropas Savienība to pieļauj, informēju Jūs, ka Eiropas Savienības kompetencē nav regulēt to, vai Latvijā pašvaldību vēlēšanās vēlēšanu tiesības ir nepilsoņiem. Eiropas Savienība regulē vēlēšanu tiesības pašvaldību vēlēšanās tikai attiecībā uz Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņiem.

Par rezolūcijā "No antinacionālā liberālisma uz valsts regulētu ekonomiku" pausto viedokli saistībā ar atgriešanos uz valsts regulētu ekonomiku vēlos uzsvērt, ka Deklarācijas par Valda Dombrovska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību sadalā "Nacionālajai izaugsmei un vienotībai" ir noteikts, ka Latvijas finanšu sistēmas un ekonomikas atveseļošanās joprojām būs cieši saistīta arī ar to, kādus risinājumus globālajai krīzei atradīs

mūsu partneri pasaulē – Eiropas Savienības (ES) valstis un ASV. Mums kā Eiropas Savienības dalībvalstij ir svarīga Eiropas kopējā attīstība, bet kā valstij ar mazu un atvērtu ekonomiku arī turpmāk mums ir jāstrādā kopā ar saviem partneriem Eiropā un pasaulē, lai nodrošinātu globālās ekonomikas vides drīzu sakārtošanu un atveseļošanu. Vienlaikus esam paredzējuši, ka, "nodrošinot piemērotus nosacījumus Latvijas attīstībai, veicināsim ES kopēju rīcību un principus ekonomikas stimulēšanai un izaugsmei" (deklarācijas 4.7.punkts). Esam paredzējuši vairākus pasākumus elastīgai ekonomikas sistēmai. Piemēram, lai 2020. gadā sasniegtu 40% atjaunojamo energoresursu īpatsvaru, pieņemsim Atjaunojamo energoresursu likumu, likvidējot kvotu sistēmu, un izveidosim ekonomiski pamatotu un elastīgu sistēmu vietējo enerģijas ražotāju un patērētāju atbalstam (deklarācijas 11.40.punkts), pakāpeniski liberalizēsīm energoresursu tirgu, panākot augstāku efektivitāti, lielāku konkurenci un zemākus energoresursu tarifus patērētājam. Virzīsimies uz vienota Baltijas pārvades sistēmu operatora izveidi (deklarācijas 11.41.punkts).

Par rezolūcijā "Zinātnei un izglītībai – īpašu uzmanību!" iekļauto situācijas raksturojumu izglītībā un zinātnē vērsu Jūsu uzmanību, ka minētajām jomām tiek pievērsta īpaša uzmanība, ņemot vērā, ka izglītība, zinātne un inovācijas ir Latvijas vērtīgākais resurss un viens no galvenajiem faktoriem uz zināšanām balstītas ekonomikas un sabiedrības izveidi.

Attiecībā uz rezolūcijā minēto informāciju par zinātnisko institūtu skaitu ministrija norāda, ka 20 Latvijas Republikas neatkarības gadu laikā zinātnisko institūtu skaits ir pieaudzis līdz 83 institūtiem (neskaitot augstskolas), pārņemot pasaules attīstītāko valstu pieredzi un attīstot zinātniskos institūtus ciešā partnerībā ar universitātēm. Vienlaikus ir pārstrukturētas zinātnes prioritātes no pasūtījumiem militārām vajadzībām uz pētījumiem tautsaimniecības attīstībai, ir atjaunināta padomju gados iegādātā un novecojusi zinātniskā infrastruktūra, kā arī nodrošināta Latvijas zinātniskās

sabiedrības integrācija Eiropas pētniecības telpā.

Lai nodrošinātu zinātnes attīstību un konkurētspēju atbilstoši stratēģijā "Eiropas Savienība 2020" noteiktajiem mērķiem, Ministru kabineta 2011. gada 15.februāra sēdē tika pieņemts Ministru kabineta rīkojuma projekts "Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Valda Dombrovska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai" un apstiprināts rīcības plāns, kura 7.1.1.apakšpunktā paredzēts nodrošināt zinātnes materiālo resursu konsekventu pieaugumu, ik gadu palielinot valsts budžeta finansējumu zinātniskajai darbībai 0,15 % apjoma no iekšzemes kopprodukta. Līdz ar to tiks nodrošināts pakāpenisks finansējuma pieaugums zinātnei un attīstībai.

Attiecībā uz augstāko izglītību un tās politiku informēju, ka minētā izglītības sektora uzdevums ir nodrošināt kvalitatīvu, efektīvu un pieejamu augstāko izglītību atbilstoši valsts un tās reģionu vajadzībām. Jāuzsver, ka augstākās izglītības sektoru pēdējo gadu laikā būtiski ir ietekmējusi konsolidācijas pasākumu īstenošana, kā rezultātā valsts finansējums augstākajai izglītībai tika ievērojami samazināts (par 50% samazinājās valsts budžeta dotācija vienai studiju vietai). Publisko un privāto finanšu resursu samazinājumu rezultātā vienas studiju vietas izmaksas Latvijā šobrīd ir sasniegušas kritisko robežu. Lai paaugstinātu augstākās izglītības iestāžu valsts resursu efektivitāti un lietderīgu izmantošanu, ministrija ir uzsākusi vairāku pasākumu īstenošanu.

No 2011.gada marta tiks uzsākta studiju programmu kvalitātes, resursu pietiekamības un ilgtspējas starptautiska izvērtēšana pa studiju virzieniem. Pēc izvērtēšanas tiks sagatavoti priekšlikumi studiju programmu uzlabošanai, to konsolidācijai, slēgšanai vai turpināšanai (nosakot kvalitatīvākās studiju programmas, kurām ir atbilstoši kvantitatīvie un kvalitatīvie darbības rezultāti, kā arī sniedzot priekšlikumus par studiju programmu finansēšanu no valsts budžeta). Pašlaik Izglītības un zinātnes ministrija strādā pie augstākās izglītības finansēšanas sistēmas pilnveides, ieviešot uz augstskolu rezultativajiem rādītājiem orientētu augstākās izglītības finansēšanas modeli. Šāds finansējuma princips ("nauda seko kvalitātei") stimulēs augstākās izglītības institūcijas paaugstināt studiju un pētniecības

kvalitāti un efektivitāti, nodrošinās racionālāku publiskā finansējuma izlietošanu, kā arī veicinās augstākās izglītības un zinātnes resursu konsolidāciju un valsts finansējuma koncentrēšanu tajās institūcijās, kurām ir atbilstoši darbības rezultāti.

Būtiskas reformas ir uzsāktas profesionālās izglītības jomā. Saskaņā ar Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.-2015.gadam noteikto (apstiprinātas ar Ministru kabineta 2010.gada 6.janvāra rīkojumu Nr.5) paredzēts optimizēt profesionālās izglītības iestāžu skaitu un izvietojumu reģionos, kā arī, veicot to diferenciaciju, izveidot mūsdienu prasībām atbilstošu profesionālās izglītības materiālo tehnisko nodrošinājumu un sekmēt visu veidu resursu efektīvāku izmantošanu, paaugstinot profesionālās izglītības kvalitāti un pieejamību.

Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas un diferenciacijas ietvaros paredzēts pilnveidot sadarbību ar pašvaldībām un nozaru asociācijām sabalansēta skolu tīkla veidošanā attiecīgajā reģionā, izveidot resursefektīvu, energoefektīvu un iedzīvotājiem pieejamu profesionālās izglītības iestāžu tīklu un izstrādāt finansēšanas sistēmu, kas nodrošinātu vienotu finansēšanas principu "nauda seko skolēnam" visām izglītības iestādēm. Tāpat ir paredzēts izveidot 14 profesionālās izglītības kompetences centrus, 14 profesionālās izglītības iestādes ar specializāciju un divas profesionālās izglītības iestādes bāzes pamatiem apguvei, savukārt pārējās profesionālās izglītības iestādes paredzēts nodot pašvaldībām.

Atsaucoties uz rezolūcijā minēto nepieciešamību izstrādāt speciālistu sagatavošanas programmu un nodrošināt tos ar darba vietām, informēju Jūs, ka pieprasījumu pēc speciālistiem darba tirgū regulē attiecīgās nozares izaugsmes ātrums un produktivitātes pieaugums, kā arī visas valsts ekonomiskā izaugsme². Iepriekš minēto profesionālās izglītības iestāžu tīkls tiks optimizēts atbilstoši tautsaimniecības nozaru attīstības tendencēm, prognozējamai demogrāfiskajai situācijai, tā nodrošinot reģionu un nozaru vajadzībām nepieciešamo speciālistu sagatavošanu. Ņemot vērā demogrāfiskās tendences, kā arī to, ka iedzīvotāju skaita samazinājums vecuma grupā no 15 līdz 19 gadiem 2015. gadā saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem būs 40% un ir nepieciešams nodrošināt kvalificēta darbaspēka īpatsvara pieaugumu tautsaimniecībā, līdz 2015.gadam plānots mainīt izglītojamo skaita attiecību profesionālajā izglītībā un vispārējā izglītībā par labu profesionālajai izglītībai – attiecīgi no attiecības 42/58 (2010.gadā) uz attiecību 50/50 2015. gadā, tādējādi nodrošinot kvalificēta darbaspēka īpatsvara pieaugumu.

Saskaņā ar jaunākajiem Eurostat statistikas datiem to iedzīvotāju īpatsvars 18-24 gadu vecumā, kuri priekšlaicīgi pamet skolu, Latvijā 2009.gadā bija 13,9%. Lai samazinātu šo iedzīvotāju skaitu, tiek īstenoti pasākumi pamata un vidējās izglītības pieejamības nodrošināšanā un modernu mācību

metožu ieviešanā (veicinot individuālizētu pieeju mācību procesam).

Latvijas Sociālistiskā partija savā rezolūcijā "Nost ar ierobežojumiem!" uzdod Latvijas Sociālistiskās partijas biedriem un Latvijas Republikas Saeimas deputātiem sagatavot un iesniegt Latvijas Republikas Saeimā izskatīšanai atbilstošus dokumentus, lai novērstu šajā rezolūcijā minētās problēmas. Latvijas Sociālistiskā partija šajā rezolūcijā norāda, ka aizliegumam balotēties Saeimas un pašvaldību vēlēšanās bijušajiem Latvijas Kompartijas un PSKP biedriem, kas strādājuši komunistiskajā partijā pēc 1991.gada 13.janvāra, ir jābūt atceltam. Rezolūcijā arī norādīts, ka šāds aizliegums Saeimas un pašvaldību vēlēšanās neatbilst Eiropas Parlamenta vēlēšanu likumam.

Tāpat kā attiecībā uz rezolūcijā "Latvijas nepilsoņiem – tiesības vēlēties!" iekļautajiem jautājumiem, arī ierobežojumu noteikšana kandidēšanai Saeimas un pašvaldību vēlēšanās ir likumdevēja kompetencē. Jau vairākkārt Saeimā ir iesniegti priekšlikumi, ka nepieciešams atcelt šajā rezolūcijā minētos ierobežojumus vai arī mikstināt tos, taču šos priekšlikumus Saeima līdz šim vienmēr ir noraidījusi, kas liecina, ka likumdevēja griba līdz šim ir bijusi, ka šādi ierobežojumi kandidēšanai ir nepieciešami. Turklāt arī Satversmes tiesa savā 2006.gada 15.jūnija spriedumā lietā Nr.2005-13-0106 šos ierobežojumus ir atzinusi par atbilstošiem Satversmei. Līdzīgi ir lēmusi arī Eiropas Cilvēktiesību tiesa lietā "Zdanoka pret Latviju".

Rezolūcija norādīts uz Satversmes tiesas 2006.gada 15.jūnija sprieduma lietā Nr.2005-13-0106 18.8.apakšpunktu, kurā teikts, ka "Satversmes tiesa vērs Saeimas uzmanību uz to, ka nepieciešams pēc iespējas īsākā laikā izvērtēt šos ierobežojumus un, ja nav iespējams tos atcelt, paredzēt procedūru, saskaņā ar kuru varētu pieļaut izņēmumus personām, kas acimredzami nevar apdraudēt demokrātiskās vērtības". Vērsu Jūsu uzmanību, ka Saeimas vēlēšanu likuma 5.pantā, kas nosaka, kuras personas nevar pieteikt par kandidātiem Saeimas vēlēšanām un nevar ievēlēt Saeimā, pēdējo reizi ir izdarīti grozījumi 2009.gada 26.februārī, savukārt Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likuma 9.pantā, kas nosaka personu loku, ko domes vēlēšanām nevar pieteikt par kandidātiem un nevar ievēlēt domē, pēdējo reizi ir izdarīti grozījumi 2008.gada 2.oktobrī. Līdz ar to secinu, ka Saeima ir pildījusi Satversmes tiesas spriedumā minēto un izvērtējusi šo ierobežojumu nepieciešamību.

Uzskatu, ka prasībām kandidēšanai Eiropas Parlamenta, pašvaldību un Saeimas vēlēšanās nav jābūt identiskām, līdz ar to nav pamatots apgalvojums, ka šāda norma likumos par Saeimas un pašvaldību vēlēšanām neatbilst Eiropas Parlamenta vēlēšanu likumam. Eiropas Parlamenta vēlēšanu likums, Saeimas vēlēšanu likums un Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likums ir vienāda juridiskā spēka normatīvie akti, turklāt tie regulē atšķirīgus jautājumus.

Cieņā

Ministru prezidents

V.Dombrovskis

¹ Sk. likumprojektu Nr.998/Lp9 <http://titania.saeima.lv/LIVS/SaeimaLIVS.nsf/0/73FFD45F81E7F393C2257515003771FB70OpenDocument>, Nr.840/Lp9 <http://titania.saeima.lv/LIVS/SaeimaLIVS.nsf/0/5D7B20CD44279D3C225748E004B488B7OpenDocument>.

² Sk. arī Ekonomikas ministrijas sagatavoto informatīvo ziņojumu par prognozēm darbaspēka pieprasījuma un piedāvājuma atbilstībai vidējā termiņā (MK 2010.gada 8.jūnija sēdes protokollēmums (prot. Nr.30 28.5).

ES kaleidoskops

Par radošu sadarbību un partnerību

Vaclavs Havels, bijušais Čehijas republikas prezidents

(Runa saīsināti)

Priekšsēdētāja kungs, dāmas un kungi, es vēlos pateikties jums par ielūgumu un iespēju uzrunāt jūs laikā, kad tiek atzīmēta aizzīmogoto robežu dramatiskās nojaukšanas, dzelozstieplju pārgriešanas un mūru starp Eiropas tautām un – Vācijas gadījumā – mūra, kas sadalīja vienu tautu, sagraušanas divdesmitā gadadienu. Tās bija bipolārā dalījuma beigas ne tikai Eiropā, bet lielā mērā arī visā pasaulē. Tas bija vēsturiski tik nozīmīgs brīdis, ka daudzi uzskatīja, ka turpmāk pasaule var attīstīties tikai pozitīvā virzienā.

Tas nenotika.

Vēsture, protams, nebeidzās. Ir jo būtiskāk atzīmēt šo gadadienu ne tikai tāpēc, lai aicinātu novērtēt tagadni, bet, pirmkārt un galvenokārt, lai aicinātu domāt par nākotni. Es vēlos atbalstīt šo aicinājumu, sniedzot piecus komentārus par Eiropas apvienošanas tēmu.

Neviens no mums nebija pilnībā gatavs "dzelzs priekškara" krišanai, un mēs arī nevarējām būt tam gatavi. Tāpēc sekoja īpašu dilemmu, dažādu alternatīvu izmēģināšanas un nenoteiktības laiks. Galu galā NATO spēra drosmīgu soli, uzņemot jaunas dalībvalstis, tādējādi garantējot to drošību un ļaujot tām koncentrēties, lai gatavotos pievienošanās Eiropas Savienībai procesam. Pēc tam Savienība ar nevēlotām jūtām atvēra tās durvis jaunajām Centrāleiropas un Austrumeiropas demokrātijām.

Katra cilvēka identitāti, izņemot īpašības, kuras mums piemīt kā unikālām personībām, veido dažādi aspekti, kurus var iesturēt kā mūsu kolektīvu identitāti. Pasaule, īši sakot, ir kā raiba sega, ko veido neskaitāmi krāsaini gabaliņi, cilvēce ir kā šāda raiba sega un arī katrs no mums tāds ir.

Kolektīvo suverenitāti, protams, rada šī kolektīvā piederības sajūta. Pastāv viens priekšnoteikums – šim suverenitātes pakāpēm ir jābūt savstarpēji papildinošām un, ja iespējams, tās nevar būt pretrunīgas.

Jūs nojaužat, ka es sāku runāt par šo jautājumu tagad tāpēc, ka debates par Eiropas Konstitūciju un Lisabonas līgumu galvenokārt ir saistītas ar jautājumu par to, kādām vajadzētu būt attiecībām starp valsts suverenitāti un Eiropas suverenitāti. Atbilde ir skaidra – tām jābūt savstarpēji papildinošām. Ja es jūtos kā eiropietis, tas nenozīmē, ka es vairs neesmu čehs. Patiesībā ir gluži otrādi – būdams čehs, es esmu arī eiropietis. Es vēlos izteikties poētiskāk – Eiropa ir mūsu dzimtenes dzimtene.

Mēs dzīvojam vienas globālas civilizācijas pastāvēšanas telpā, kur Grenlandes zvejniecības uzņēmuma īpašnieks, iespējams, dzīvo Taizemē un ir arī Brazīlijas bankas daļu īpašnieks vai kur Čehijas raktuvju īpašnieks vada savu uzņēmumu ar datora palīdzību no Islandes.

Mēs visi esam vienā laivā, un laiva peld pareizā virzienā. Tā turpinās peldēt pareizā virzienā, ja visiem pasažieriem būs kopīga atbildības sajūta un ja tie nespēlēs spēlītes savās interesēs. Jaunizveidotā kopienā mēs nepārliecinām par savu nozīmi vai unikalitāti, klaigājot par savām neskaidrī noteiktajām valsts interesēm, tādējādi tikai slēpjot iekšējās pārliecības trūkumu, bet darām to mērķtiecīgi apvienojot spēkus un īstenojot kopējos centienus.

Es uzskatu, ka labākā politiskā vienošanās turpmākajās desmitgadēs varētu būt kāda radošas uz partnerību balstītas sadarbības forma starp šīm lielajām pārvalstiskajām vai kontinentālajām struktūrām, kuru pamatā būtu īpaši, drīzāk ētiski, nevis politiski, sociālie standarti. Ja šādas attiecības

noraidījumu kvantitātes un arvien pieaugošās izaugsmes kultam, noraidījumu primitīvajam mērķim panākt un pārspēt Ameriku vai Ķīnu vai kādu citu un noraidījumu bīstamajai un neplānotajai Zemes kolonizācijai un neprātīgajai planētas izlaupišanai, neņemot vērā patēriņa pieaugumu, bet, gluži pretēji, patēriņa samazinājumu. Es vēlos pieminēt arī inteliģento energotaupību, kad valsts panākumi tiek vērtēti nevis ņemot vērā patēriņa pieaugumu, bet, gluži pretēji, patēriņa samazinājumu.

Runājot par Eiropu kā partneri, jāmin, ka iemesls lielākajai daļai karu cilvēces ģimenes vēsturē bijušas robežas, citiem vārdiem sakot, teritorija. Šai sakarībā var izdarīt būtisku secinājumu, ka ne tikai nacionālām valstīm, bet arī pārvalstiskām kopienām vienmēr ir jāzina, kur tās sākas un kur tās beidzas. Nenoteiktas vai strīdīgas robežas nereti ir katastrofas cēlonis. Arī Eiropas Savienībai vajadzētu to atcerēties un gūt skaidrību attiecībā uz tās ārējām robežām. Ja Eiropas Savienība vēlas nojaukt robežas, tai vispirms ir jānoskaidro, kur tās atrodas. Tādējādi tā nostiprinātu ģeogrāfiskās pašidentifikācijas ideju plašākā, proti, planētas mērogā. Šādā veidā tā arī varētu sniegt būtisku un konkrētu ieguldījumu mūsu mērķa, konkrētāk, miera starp šīs planētas tautām un nācijām, sasniegšanā.

Dāmas un kungi, es vēlos sniegt pēdējo komentāru, kurš zināmā mērā ļaus man atgriezties sākumpunktā. No attāluma Eiropas Savienība izskatās kā lielā mērā tehnokrātiska struktūra, kurai interesē tikai ekonomika un nauda. Nebeidzamā kaulēšanās ap budžetu, kvotām, muitas nodokli, nodevām, uzņēmējdarbību regulējošiem noteikumiem un dažādiem citiem noteikumiem, iespējams, ir vajadzīga, un es to nekādā ziņā nenosodu. Es pat domāju, ka labi zināmie noteikumi vai standarti gulaša pagatavošanai – visiem zināms eiroskeptiķu izsmiekla objekts – drīzāk ir pieņemti, lai aizsargātu čehiem vai ungāriem raksturīgo, nevis lai uzbruktu attiecīgai dalībvalstij un tās identitātei.

Tomēr es domāju, ka Savienībai būtu jāliek lielāks un redzamāks uzsvars uz to, kas patiesībā ir vissvarīgākais, proti, tās garīgajiem un uz vērtībām balstītajiem pamatprincipiem. Savienība ir nepieredzēts mēģinājums izveidot lielu un oriģinālu pārvalstisku kopienu, kas balstīta uz cilvēka brīvību un cilvēka cieņas nodrošināšanu, patiesas, nevis tikai virspusējas vai formālas demokrātijas dibināšanu un ticību veselajam saprātam, godprātībai un spējai veidot vienlīdzīgu dialogu starp kopienas dalībvalstīm un citām valstīm.

Eiropas bagātā garīgā un kultūras vēsture, kas balstīta uz antīkās kultūras, ebreju, kristiešu, islama un vēlāk arī renesanses un apgaismības elementu apvienojumu, ir radījusi neapstrīdamu vērtību kopumu, kuru Eiropas Savienība, iespējams, vārdiski atzīst, bet kuru tā nereti uztver tikai kā pievilcīgu "iesaiņojumu" patiesām būtiskiem jautājumiem. Taču vai tad šīs vērtības nav pašas svarīgākās un vai tad, gluži pretēji, šīs vērtības nav tās, kuras nosaka visu pārējo?

89
Why can Vaclav Havel NOT enter Canada freely
21 years after the fall of the Berlin Wall, when other Europeans can do so ?

Because
Canada unilaterally imposed visas on Czech citizens 16 months ago, the Czech Republic as an EU Member State cannot act in return, the Commission is reluctant to solve the problem.

Do all citizens in the EU have the same rights or do we have double categories of citizenship in the EU?

Is the common visa policy in the EU reality?

Be solidary and help push the Commission and Canada to set a date to restore the visa free regime.
Please sign the Written Declaration 89/2010

Dziana Pothová (EPP), Stavros Lambrinidis (S&D), Alexander Alvaro (ALDE), Miroslav Ouzký (E&F), Manfred Weber (EPP)

pastāvētu, tām jābalstās uz diviem pamatprincipiem – pilnīga savstarpēja vienlīdzība un pēc iespējas lielāka atklātība. Attiecības nevar uzskatīt par partnerattiecībām, ja praktisku iemeslu dēļ, piemēram, baidoties no naftas vai gāzes piegādes pārtraukumiem, kāda no pusēm piever acis un aizmirst visu par liberāli noskaņotu žurnālistu slepkavībām vai līdzīgām problēmām, par kurām tā labprāt runātu citos apstākļos. Šādas attiecības ir balstītas uz meliem. Īstiem partneriem ir jāspēj runāt vienam ar otru par visu, ko tie domā, citiem vārdiem sakot, jārunā pilnīga patiesība, un tiem arī jāspēj uz klausīt pilnīga patiesība.

Es vēlos paust noraidījumu par katru cenu gūtas peļņas kultam, neņemot vērā ilgtermiņa un neatgriezeniskās sekas,

ES kaleidoskops

Tā izraka kapu Latvijas cukurbietei

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA

Īpašais ziņojums Nr.6.

Vai cukura tirgus reforma sasniedza tai izvirzītos galvenos mērķus?

Kopsavilkums
Galvenie mērķi bija šādi:

- nodrošināt ES cukura rūpniecības konkurētspēju;
- stabilizēt tirgu un garantēt cukura pieejamību;
- sekmēt pienācīga dzīves līmeņa nodrošināšanu lauksaimniecībā nodarbinātajiem iedzīvotājiem, izmantojot instrumentus, kas paredzēti, lai mazinātu tiešu vai netiešu spēcīgu sociālo un ekonomisko ietekmi uz lauksaimnieku kopienu reformas skartajos reģionos.

Reformas pirmajos divos gados brīvprātīga atteikšanās no kvotām nesasniedza iecerēto līmeni. Sākot ar trešo gadu tika ieviestas būtiskas izmaiņas, un tika lielā mērā panākts kopējs sešu miljonu tonnu samazinājums, lai gan no nozīmīgas kvotu daļas atteicās arī ražotāji konkurētspējīgos reģionos. Palāta konstatēja arī to, ka reforma vienlaikus gan stimulēja kvotu samazināšanu, gan piešķīra papildu kvotas šķītam pašiem produktīvākajiem ražotājiem, tomēr pēc tam tie no dažām papildu kvotām atteicās. Turklāt ieviestajiem pasākumiem bija maza ietekme uz atsevišķu audzētāju konkurētspēju, un tagadējā kvotu sistēma ir palikusi tikpat neelastīga un ierobežojoša kā iepriekšējā.

ES piegādes arvien vairāk ir atkarīgas no importa, bet jauni cukura izmantošanas veidi arvien vairāk palielina pieprasījumu.

Cukura cenu pazemināšanās neatsaucas uz cenu, ko par cukuru maksā patērētājs.

Reformas rezultātā tika slēgtas apmēram 80 cukura rūpnīcas. Komisija un dalībvalstis nepietiekami uzraudzīja tiešo sociālo ietekmi, ko izraisīja ražošanas iekārtu demonstrācija.

Reformas kopējās izmaksas kļūst par 1,2 miljardiem EUR lielākas nekā vidējais budžeta atbalsts pirms reformas.

Palāta iesaka: – Komisijai ierosināt tādas pasākumus, kas novērstu pašreizējās kvotu sistēmas neelastību un ierobežojumus, kuri nelabvēlīgi ietekmē ražotāju un audzētāju konkurētspēju.

Komisijai un dalībvalstīm nekavējoties rīkoties, lai drīzumā pilnībā sāktu darboties dažādošanas pasākumi un lai tie radītu iecerēto ietekmi.

Komisijai un dalībvalstīm aktīvāk iesaistīties pasākumos, kas nodrošinātu, lai slēgtās rūpnīcas pilnībā izpildītu savas saistības vides jomā.

Konteksts un stāvoklis pirms reformas

Pirms reformas ES bija trešā lielākā cukura ražotāja pasaulē, tās saražotā cukura produkcija gadā pārsniedza tirgus pieprasījumu par 20 miljoniem tonnu, un tā bija otrā lielākā cukura patērētāja pasaulē.

Reformas galvenās iezīmes –

- saglabāt ražošanas kvotas, taču samazināt to apjomu par 6 miljoniem tonnu (apmēram 30% no kopējā ar kvotām noteiktā ražošanas apjoma) līdz 2010. gada septembrim, tomēr bija paredzētas arī nelielas pielāgošanās iespējas – ražotājiem bija pieejama papildu kvota aptuveni 1,5 miljonu tonnu apmērā;

- pakāpeniski pazemināt cenu par baltā cukura tonnu no intervences cenas līdz salīdzināmai cenai;

- eksporta kompensācijas par kvotas cukura eksportu netika atceltas, taču bija paredzēts, ka sākot ar 2007./08. tirdzniecības gadu, tās vairs nepiemēros. Tomēr, tā kā šajā gadā bija traucēts tirgus līdzsvars, Komisija piekrita vēl vienu reizi subsidēt eksportu 2007./08. gadā;

- pagaidu restrukturizācijas jeb pārstrukturizācijas fonda izveide 6,2 miljardu EUR apmērā, kuru finansē no ražotāju iemaksām par tiem piešķirtajām kvotām. Šo fondu izveidoja, lai galvenokārt finansētu kompensācijas tiem, kuri brīvprātīgi atteicās no ražošanas kvotas.

Dalībvalstis ir atbildīgas par valsts cukura rūpniecības pārstrukturizācijas programmu izstrādāšanu.

Apsvērumi

Reforma paredzēja veikt „pamatīgu restrukturizāciju, kas būtiski samazinātu Kopienas nerentablās ražošanas jaudu” un ekonomiski stimulēt ražotājus ar zemāko produktivitāti, lai tie brīvprātīgi pārtrauktu ar kvotām noteiktā cukura daudzuma ražošanu, ņemot vērā saistības sociālajā un vides jomā, kuras uzliek ražošanas pārtraukšana.

Reformas pirmajos divos gados ražotāji brīvprātīgi atteicās tikai no 2,2 miljoniem tonnu, lai gan bija plānoti 6 miljoni tonnu – tas izskaidrojams ar lēnu ieviešanu otrajā gadā. Šāds rezultāts nepārprotami norādīja, ka ražotājiem piedāvātie stimuli nešķīta pietiekami pievilcīgi, lai veicinātu atteikšanos no kvotas.

Dalībvalstis faktiski varēja izlemt, cik lielu atbalstu piešķirt ražotājiem, vismaz 10% rezervējot audzētājiem un iekārtu piegādātājiem.

Sākot ar reformas trešo gadu, tika ieviestas būtiskas izmaiņas. Lai sasniegtu plānoto 6 miljonu tonnu apjomu, 2007. gadā pārstrukturizācijas fondā ieviesa šādas būtiskas izmaiņas:

- pārstrukturizācijas atbalsta daļa cukura ražotājiem tika palielināta un noteikta 90% apmērā no pārstrukturizācijas atbalsta un, lai nodrošinātu kompensāciju arī audzētājiem, kurus skar šī reforma, tiem piešķīra vienreizēju maksājumu EUR 237,59 par zaudēto tonnu;
- uzņēmumiem, kuri atsakās vismaz no 13,5% no savas 2008./09. gada kvotas, par šo daudzumu nav jāmaksā pagaidu pārstrukturizācijas summa EUR 173,80 par tonnu par 2007./08. gadu.

Tika lielā mērā sasniegti plānotie

PĀRSKATS PAR PĀRSTRUKTURĪŠANAS FONDA FAKTISKAJĪEM IENĒMUMIEM UN APLĒSTAJĪEM IZDEVUMIEM

(Mij. EUR)

Dalībvalsts	Ieņēmumi kopā	Izdevumi			Kopā
		Pārstrukturizācijas atbalsts ¹	Dalādošanas atbalsts ¹	Pārejas posma atbalsts ¹	
	(A)	(B)	(C)	(D)	(E) = (B) + (C) + (D)
Beļģija	339	331	19	0	350
Bulgārija	13	2	1	0	3
Čehijas Republika	166	88	11	0	99
Dānija	163	37	8	0	45
Vācija	1 350	639	71	0	710
Īrija	0	187	44	0	231
Grieķija	88	130	26	0	156
Spānija	346	454	70	0	524
Francija	1 354	611	64	25	700
Itālija	293	981	167	0	1 148
Latvija	8	59	15	0	74
Lietuva	40	17	2	0	19
Ungārija	152	260	52	0	312
Nīderlande	344	177	12	0	189
Austrija	152	25	5	9	39
Polija	657	288	34	0	322
Portugāle	10	34	15	24	73
Rumānija	32	10	0	0	10
Slovēnija	7	51	12	2	65
Slovākija	76	77	16	0	93
Somija	45	64	7	5	76
Zviedrija	128	63	9	5	77
Apvienotā Karaliste	466	165	15	94	274
Kopā	6 229	4 750	675	164	5 589

6 miljoni tonnu, lai gan no kvotām atteicās arī ražotāji, kuru konkurētspēja nebija zema.

Reforma stimulēja kvotu samazināšanu un vienlaikus piešķīra papildu kvotas. Par katru piešķirto papildu tonnu uzņēmums maksā vienreizēju nodevu EUR 730 apmērā. Bija nopirkts apmēram 1 miljons tonnu.

Summa, ko uzņēmumi samaksāja par papildu kvotu iegādi, ir gandrīz tāda pati kā summa, kuru tie vēlāka saņēma par atteikšanos no tām, tādējādi tam nebija praktiski nekādas finansiālas ietekmes. Turklāt šāda politika negatīvi ietekmēja ES budžetu.

Piemēram, līdz 2009. gadam izoglikozes ražotāji bija atteikušies no 222 316 tonnām un kompensācijā saņēma 97 miljonus EUR. Jāsecina, ka reforma finansēja uzņēmumus par atteikšanos no kvotām, kuras tiem tika piešķirtas bez

maksas. Papildus izmaksas, kuras izraisīja šie lēmumi, nav attaisnojamas.

Ieviestajiem pasākumiem bija maza ietekme uz audzētāju individuālo konkurētspēju. Tagadējā kvotu sistēma ir palikusi tikpat neelastīga un ierobežojoša kā iepriekšējā.

Cenas ES cukura tirgū līdz šim bija stablas un daudz neatšķīrās no salīdzināmajām cenām. Cukura tirgu ietekmēja divi faktori: palielinājās imports un samazinājās iespējas eksportēt cukuru, par to saņemot subsīdijas.

Ražošanas kvotu līmenis ir zemāks par ES patēriņu, un pašlaik ES ir kļuvusi par cukura importētāju.

ES saražo 85% cukura no patēriņam vajadzīgā daudzuma. Importa turpmāka palielināšanās var nelabvēlīgi ietekmēt ES cukura tirgus līdzsvaru, un Komisijai, iespējams, būs jāīsteno cukura izņemšanas

GUE/NGL

Eiropas Apvienotā kreiso un Ziemeļvalstu Zaļo kreiso spēku konfederālā grupa

ES kaleidoskops

mehānisms, lai atkal samazinātu ES ražotāju kvotas un tādējādi vēl vairāk samazinātu ES cukura ražošanas jaudu, kas, droši vien, tiks slēgti vēl dažas cukura rūpnīcas. Noteikti jāatzīmē, ka ražošanas jaudas atjaunošanai iepriekšējā līmenī vajag salīdzinoši ilgu laiku, tāpēc, ņemot vērā lielās kapitālizmaksas, ir maz ticams, ka pēc tam, kad jauda ir samazināta, to varēs atgūt īsā laikā.

Tādējādi ES ir kļuvusi arvien vairāk atkarīga no šā lauksaimniecības pārtikas un ķīmiskajai rūpniecībai stratēģiski svarīgā produkta importa, taču jauni cukura pielietojumi, piemēram, bioetanolā ražošanā, rada arvien lielāku pieprasījumu.

Lielas atšķirības pārstrukturēšanas atbalstā, no kura atskaitīti demontāžas izdevumi. Pārstrukturēšanas atbalsts nebija paredzēts vienīgi rūpniecības demontāžas tiešo izmaksu atlīdzināšanai. Saskaņā ar komisijas teikto atbalsts bija paredzēts arī ar kvotu samazināšanu izraisīto ekonomisko, sociālo un ar vidi saistīto seku novēršanai.

Nepietiekama sociālo saistību izpildes uzraudzība.

Nav visaptverošu datu par to, kā atteikšanās no kvotām ir ietekmējusi vietējo tautsaimniecību, cik darba vietas ir zudušas un vai cilvēkiem, kuri iepriekš bija nodarbināti slēgtajās rūpnīcās, ir piedāvāts cits darbs.

Reformas rezultātā tika slēgtas apmēram 80 cukura rūpnīcas. Tām ir cieša teritoriāla saikne ar apkārtnes iedzīvotājiem. Īpaši attālos un nelabvēlīgos apgabalos rūpniecības slēgšana var ļoti negatīvi ietekmēt sociālo vidi.

Secinājumi un ieteikumi

Ārējā spiediena ietekmē Komisijai nākotnē, iespējams, vajadzēs ierosināt turpmāku iekšējās ražošanas pielāgošanu. Šajā gadījumā Palāta iesaka izveidot tādas instrumentus un ieviest tādas pasākumus, kas nodrošinātu vispārēju konsekvenci un kas balstītos rūpīgā vajadzību tehniskā izvērtējumā, kā arī objektīvos un nediskriminējošos kritērijos.

Tā kā cukura ražošanai ir liela nozīme lauksaimniecības ekonomikā, Palāta iesaka Komisijai ierosināt tādas pasākumus, kas novērstu pašreizējās kvotu sistēmas neelastību un ierobežojumus, kuri nelabvēlīgi ietekmē audzētāju un ražotāju konkurētspēju.

Palāta iesaka turpmāk, kad tiek pieņemti lēmumi, kuri ietekmē cukura ražošanu ES, ņemt vērā vajadzīgo cukura iekšējās ražošanas līmeni saskaņā ar Līgumā noteikto mērķi nodrošināt produktu pieejamību.

Patērētājiem ir jāsaņem produkti par samērīgām cenām. Šī reforma ir paredzēta, lai samazinātu cukura cenu par 36%.

Cenu veidošanās pārtikas nozarē ir īpaši sarežģīta, tāpēc Palāta uzskata, ka Komisijai tā ir regulāri jāuzrauga. Komisijas un dalībvalstu pienākums ir nodrošināt, lai nozarē tiktu pareizi piemēroti konkurences noteikumi, tādējādi garantējot Līgumā noteikto mērķi panākt, ka patērētāji produktus saņem par samērīgām cenām.

Palāta iesaka Komisijai un dalībvalstīm nekavējoties rīkoties, lai drīzumā sāktu pilnībā darboties

dažādošanas pasākumi un lai tie radītu iecerēto ietekmi, tādējādi veicinot alternatīvas cukurbiešu audzēšanai un cukura ražošanai.

Palāta iesaka Komisijai un dalībvalstīm aktīvāk iesaistīties pasākumos, kas nodrošinātu slēgto rūpniecības vides jomā uzņemto saistību pilnīgu izpildi.

Piemēri kritēriju atšķirībām dažādošanas atbalsta piešķiršanai dalībvalstīs

Dažādošanas atbalsta piešķiršanu noteica saskaņā ar daudziem un dažādiem kritērijiem, kas atšķirās katrā dalībvalstī, piemēram:

Irījā visu dažādošanas atbalstu piešķir audzētājiem, kas bija zaudējuši piegādes tiesības, taču viņiem neprasīja uzrādīt nekādas dažādošanas izmaksas;

Arī Čehijas republikā audzētāji saņēma visu dažādošanas atbalstu, taču izmaksātā summa atbilda daļai no neseno iegādātās lauksaimniecības tehnikas cenas;

Itālijā un Polijā dažādošanas atbalstu piešķir audzētāju īstenojamiem dažādošanas projektiem, kā arī citiem saņēmējiem, galvenokārt, maziem un vidējiem uzņēmumiem;

Francijā, Vācijā un Spānijā reģionālās iestādes piešķir dažādošanas atbalstu dažādiem lauku attīstības pasākumiem, un saņēmēji bija audzētāji, mazie un vidējie uzņēmumi, kā arī vietējās iestādes.

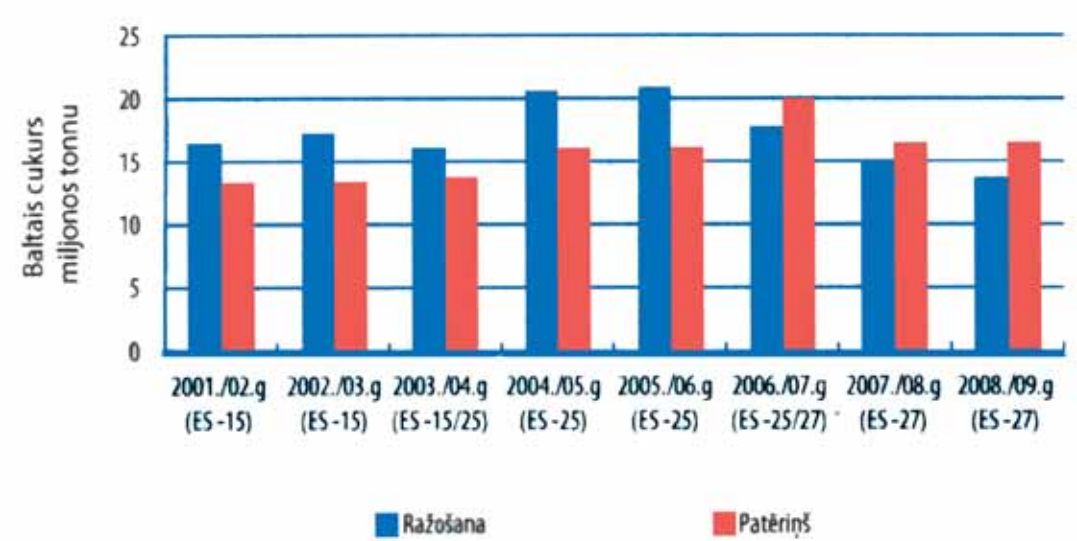
PĀRSKATS PAR KVOTĀM, NO KURĀM DALĪBVALSTIS ATTEICĀS

Dalībvalsts	Sākotnējās kvotas ¹	Kvotas, no kurām atteicās attiecīgajā tiecības gadā				Kvotas, kas bija pieejamas sākot ar 2009./10. gadu	Atteikto kvotu summa procentos
		2006./07. g.	2007./08. g.	2008./09. g.	2009./10. g.		
(A)	(B)	(C)	(D)	(E)	(F) = (A+B+C+D+E)	(G) = (F)/A	
Francija ²	4 120 687			-483 655		3 637 032	16,6%
Vācija	3 655 456			-757 260		2 898 196	20,7%
Polija	1 772 477			-366 869		1 405 608	20,7%
Apvienotā Karaliste	1 221 474			-165 000		1 056 474	13,5%
Nīderlande	931 435			-126 547		804 888	11,6%
Beļģija	882 301			-206 066		676 235	23,4%
Itālija	1 557 443	-778 737	-24 861	-245 467		508 378	67,4%
Spānija	996 961	-93 139	-16 679	-256 578	-132 106	498 479	50,0%
Čehijas Republika	474 932		-102 473			372 459	21,4%
Dānija	452 466			-80 081		372 385	17,7%
Austrija	405 812			-54 785		351 027	13,5%
Zviedrija	385 904	-42 562		-50 236		293 106	24,0%
Grieķija	317 502		-158 800			158 702	50,0%
Slovākija	216 037		-70 133	-33 584		112 320	48,0%
Ungārija	406 684		-108 091	-193 171		105 422	26,1%
Rumānija ³	109 104			-4 475		104 629	4,1%
Lietuva	111 010			-20 758		90 252	18,7%
Somija	146 067		-56 087	-9 001		80 979	44,8%
Portugāle ⁴	79 671	-15 218	-19 500	-15 000		9 953	87,5%
Slovēnija	52 973			-52 973		0	100,0%
Latvija	66 705			-66 705		0	100,0%
Irīja	199 260	-199 260				0	100,0%
Bulgārija ⁵	4 752			-4 752		0	100,0%
Kopā	18 547 873	-1 148 896	-476 184	-3 273 227	-132 106	13 388 740	38,2%

¹ "Sākotnējās kvotas" ir kvota, kas saņemta ar Regulas (EK) Nr. 1181/2006. 30. pielikuma 6. saksmēji piešķirta dalībvalstīm 2006./07. līdz 2009./10. gada gadaim un kas ietver paplašinātās kvotas, kuras noteiktas 2006./07. un 2007./08. līdz 2009./10. gada gadaim.
² Ietvertas arī kvotas Francijas atsevišķos departamentos (480 243 tonnas).
³ Kvotas, kas pieejamas tikai no 2007./08. gada (jauktā dalībvalstīs, kas pievienojas ES 2007. gadā).
⁴ Ietver arī Azoru salu autonomo apgabalu (9 953 tonnas).

2006. GADA EIROPAS SAVIENĪBA UZSAKA NOZĪMĪGU CUKURA NOZĀRES REFORMU, LAI SEKMĒTU TĀS KONKURĒTSPĒJU UN STABILIZĒTU TIRĢU UN VIENĀ AICĪGI NODROŠINĀTU STARPTAUTISKO SAISTĪBU IZPILDI. REFORMAS GAITA PAZEMINĀJA CUKURA CENU, KA ĀRI PAR 30 % SAMAZINĀJA CUKURA RAŽOŠANAS KVOTAS. ŠO PASĀKUMU REZULTĀTĀ SLEDZA 80 CUKURA RŪPNĪCĀS PARSTRUKTŪRESĀNAS FONDS UN DAŽĀDOŠANAS ATBALSTS BIJA PAREDZĒTS TAM, LAI MAZINĀTU ŠO PASĀKUMU IETEKMI SOCIĀLAJĀ UN TAUTSAIMNIECĪBAS JOMĀ. PALĀTA REVIDĒJA, KA IR ISTENOTA ŠĪ REFORMA, UN SECINĀJA, KA DAŽI NO RAŽOTĀJIEM AR LIELĀKO PRODUKTĪVITĀTI BIJA SPIESTI ATTEIKTIES NO KVOTĀM UN KA JĀPROJĀM IR SAGLABĀJUSIES AGRĀKĀS KVOTU SISTĒMAS NEELASTĪBA. PASTĀV AIZVIEN LIELĀKA ATKARĪBA NO IMPORTA UN IR ŠĀUBAS PAR TO, VAI CĒNU SAMAZINĀJUMS AISAUCĀS UZ GALĀPĀTERĒ IĀJU MAKSĀTO CĒNU, KA ĀRI KĀVĒ JĀS DAŽĀDOŠANAS UN AR VIDI SAISTĪTO PASĀKUMU ĪSTĒNOŠANA.

CUKURA RAŽOŠANA UN PATĒRIŅŠ ES NO 2001./02. LĪDZ 2008./09. GADAM

Piezīme: 2006./07.g. (ES-25/ES-27) ir 15 mēneši.
 Avots: Komisija, Lauksaimniecības un lauku attīstības GD, C.5. nodala.

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA

ES kaleidoskops

Cerības un šaubas pēc 2013.gada

Briselē, 2010. gada 18. novembrī

Komisija sagatavo uzmetumu kopējās lauksaimniecības politikas nākotnes perspektīvām pēc 2013. gada

Eiropas Komisija šodien ir publicējusi paziņojumu „Kopējā lauksaimniecības politika (KLP) 2020. gada perspektīvā – kā risināt nākotnē paredzamās ar pārtiku, dabas resursiem un teritoriālajiem aspektiem saistītās problēmas”

Reforma iecerēta, lai uzlabotu Eiropas lauksaimniecības nozares dinamiskumu, konkurētspēju un efektivitāti, atbildot uz stratēģijā „Eiropa 2020” definēto nākotnes redzējumu ilgtspējīgas, viedas un integrējošas ekonomiskās izaugsmes stimulam. Dokumentā aprakstītas trīs turpmākās reformas iespējas. Pēc tam, kad šie ierosinājumi būs apspriesti Komisijā 2011. gada vidū nāks klajā ar oficiāliem tiesību aktu priekšlikumiem.

Šodien ES lauksaimniecības un lauku attīstības komisārs Dačans Čološs, iepazīstinādam ar minēto paziņojumu, uzsvēra, cik ļoti būtiski ir panākt, lai KLP būtu „zaļāka, taisnīgāka, iedarbīgāka un efektīvāka.” Viņš turpināja: „KLP neattiecas vienīgi uz lauksaimniekiem, šī politika skar visus ES iedzīvotājus – gan kā patērētājus, gan kā nodokļu maksātājus. Tāpēc ir ārkārtīgi svarīgi mūsu politiku veidot visplašākajai sabiedrībai labāk saprotamā veidā un tā, lai uzskatāmi būtu saskatāmi visi publiskie ieguvumi, kurus lauksaimnieki nodrošina visai sabiedrībai kopumā. Eiropas lauksaimniecībai jābūt konkurētspējīgai ne tikai ekonomiskā ziņā, bet arī ekoloģiskā ziņā.”

Šā gada sākumā Komisija rīkoja sabiedriskas debates un pēc tam plašu konferenci par KLP nākotni. Lielākajā daļā apkopoto atsauksmju izdēvētajās 3 svarīgākās KLP mērķi: dzīvotspējīga pārtikas ražošana (nekaitīgu un pietiekamu pārtikas krājumu nodrošināšana arvien pieaugošā pieprasījuma, ekonomiskās krīzes un pieaugošā tirgus nepastāvības apstākļos, lai uzturētu nodrošinātību ar pārtiku);

dabas resursu ilgtspējīga apsaimniekošana un pasākumu klimata

jomā (lauksaimniekiem nereti nākas dot priekšroku ar vidi saistītiem apsvērumiem, nevis ekonomiska rakstura apsvērumiem, – bet šāda veida izmaksas, diemžēl, tirgū neatmaksājas);

teritoriālā līdzsvara un lauku apgabalu daudzveidības saglabāšana (lauku apgabalos lauksaimniecība joprojām ir svarīgākais ekonomiskais un sociālais dzinējspēks un izšķirošs faktors aktīvas lauku dzīves saglabāšanā);

Paziņojumā ir aplūkoti nākotnē iecerētie instrumenti, kas varētu būt piemēroti, lai visefektīvākajā veidā sasniegtu minētos mērķus. Attiecībā uz tiešajiem maksājumiem paziņojumā uzsvērts, cik liela nozīme ir atbalsta pārdalīšanai, pārplānošanai un sekmīgai orientēšanai, pamatojoties uz objektīviem un taisnīgiem kritērijiem, kas nodokļu maksātājiem būtu viegli saprotami. Šiem kritērijiem jābūt gan ekonomiskiem (attiecināmi uz izšķirošiem maksājumiem) ienākumu atbalsta „elementam”, gan vides rakstura (atspoguļojot lauksaimnieku nodrošinātos sabiedriskos labumus) un atbalstam ir jābūt sekmīgāk novirzītam aktīvajiem lauksaimniekiem. Lai izvairītos no būtiskiem traucējumiem, pakāpeniski būtu jāorganizē taisnīgāks līdzekļu sadalījums ekonomiskā un politiskā īstenojamā veidā.

Viena no pieejām varētu būt šāda: nodrošināt pamata ienākumu atbalsta maksājumu (ko vienādā apmērā izmaksātu, piemēram, viena reģiona ietvaros, bet nevis ar vienotu likmi visā ES, nosakot jaunus kritērijus tā saņemšanai, kā arī paredzot tā maksimālo summu), šo pamata maksājums papildinātu obligāts, ar vides apsvērumiem saistīts maksājums (ikgadēju) papildu pasākumu finansēšanai, kas attiektos uz plašāku darbības spektru nekā pamata savstarpējās atbilstības noteikumi (piemēram attiecībā uz augu seku, augseku, pastāvīgajām ganībām vai zemes atstāšanu atmatā ekoloģisku iemeslu dēļ), to, savukārt, papildinātu maksājums par specifiskiem dabas ierobežojumiem (šo maksājumu noteiktu ES līmenī) un papildu summas, ko izmaksātu saistībā ar lauku attīstības pasākumiem, papildus tiks paredzēta arī ierobežota „saistīta” maksājuma iespēja par īpaši sensitīviem lauksaimniecības veidiem (līdzīgi kā pašreizējā iespēja par īpaši sensitīviem lauksaimniecības veidiem (līdzīgi kā pašreizējā iespēja, kas (saskaņā ar 68. pan-

tu) ieviesta KLP vispārējā stāvokļa novērtējumā („veselības pārbaude”). Ja atbalsta shēma būs vienkārša un piemērota specifiskām vajadzībām, tā veicinās mazu lauku saimniecību konkurētspēju, mazinās birokrātijas slogu un sniegs ieguldījumu lauku apgabalu dzīvotspējas uzturēšanā.

Kas attiecas uz tirgus pasākumiem, tādiem kā publiskā intervence vai privātās uzglabāšanas atbalsts, ir paredzētas iespējas pieņemt racionalizēšanas un vienkāršošanas pasākumus vai varbūt ieviest jaunus elementus, lai uzlabotu pārtikas apgādes ķēdes darbību. Lai gan šie mehānismi ir tradicionāli KLP rīki, ar turpmākajām reformām ir izdevies pastiprināt ES lauksaimniecības orientēšanos uz tirgu, un šie mehānismi ir reducēti līdz drošības tīkla pasākumiem, ciktāl ir faktiski likvidēti publiskie krājumi. Lai gan vēl pavisam nesen – 1991. gadā – tirgus pasākumiem tika veltīti 92% no KLP izdevumiem, 2009. gadā šiem pasākumiem ir iztērēti tikai 7% no KLP budžeta.

Lauku attīstības politika ir pastiprinājusi lauksaimniecības nozares un lauku apgabalu ekonomisko, vides un sociālo ilgtspējību, tomēr plaši ir izskanējis aicinājums vides, klimata pārmaiņu apsvērumus un inovāciju horizontālā veidā integrēt visās programmas. Ir jāpievērš pienācīga uzmanība tiešās pārdošanas un vietējo tirgu nozīmei, kā arī jauno lauksaimnieku un tirgus jaunpienācēju specifiskajām vajadzībām. LEADER pieeja tiks vēl vairāk integrēta. Lai KLP būtu efektīvāka, tiek apsvērta pakāpeniska pāreja uz pieeju, kas lielākā mērā tiktu balstīta uz sniegumu, iespējams, ar kvantitatīvi izteiktiem mērķiem. Jauns elements, kas jāparedz nākotnes lauku attīstības politikā, ir riska pārvaldības rīku kopums, lai izdotos sekmīgāk risināt ar tirgus nenoteiktību un ienākumu nepastāvību saistītās problēmas. Lai pievērstos ražošanas un ienākumu riska jautājumiem, dalībvalstu rīcībā ir jābūt atvērtām iespējām, tādām kā jauns, ar PTO saderīgs ienākumu stabilizācijas līdzeklis vai, piemēram, pastiprināts atbalsts apdrošināšanas instrumentiem vai kopfondi. Attiecībā uz tiešajiem maksājumiem, ir jābūt jaunam līdzekļu asignējumam, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, vienlaikus izvairoties no būtiskiem pašreizējās sistēmas darbības traucējumiem.

Lai risinātu minētās galvenās problēmas, paziņojumā ir ieskicētas 3 iespējas KLP turpmākajai rīcībai, proti, 1) ieviešot pakāpeniskas iz-

maiņas, korigēt visbūtiskākos KLP trūkumus; 2) panākt, lai KLP būtu zaļāka, taisnīgāka, iedarbīgāka un efektīvāka; kā arī 3) atvirzīties no ienākumu atbalsta un tirgus pasākumiem un lielākā mērā koncentrēties uz mērķiem vides un klimata pārmaiņu jomā. Visos šajos 3 risinājumos Komisija paredz saglabāt pašreizējo 2 pilāru sistēmu, kurā 1. pilārs attiecas uz tiešajiem maksājumiem un tirgus pasākumiem (par kuriem noteikumi ES līmenī ir skaidri definēti), bet 2. pilārs aptver daudzgadu lauku attīstības pasākumus (attiecināmi uz kuriem ES līmenī ir piedāvāts regulējams iespējamajiem risinājumiem,

bet galīgā izvēle saistībā ar shēmām ir atstāta dalībvalstu vai reģionu ziņā, ievērojot kopīgo pārvaldību). Vēl visus šos trīs risinājumus vieno iecere, ar kuru saskaņā tiešo maksājumu sistēmu nākotnē nedrīkst baltīt uz vēsturiskajiem atsaucē periodiem, bet ir jāsaista ar objektīviem kritērijiem. Komisārs Čološs šodien skaidri norādīja „Pašreizējā sistēma ES-15 dalībvalstīm paredz vienādu noteikumu, bet ES-12 dalībvalstīm – citus, pēc 2013. gada šādu situāciju vairs nedrīkst pieļaut.” Ir arī jāievieš objektīvāki kritēriji lauku attīstības asignējumiem.

3 Lauksaimniecības politikas nākotne KLP (Kopējā lauksaimniecības politika) pēc 2013. gada PASKAIDROJUMS

Kopējā lauksaimniecības politika ar panākumiem ir izpildījusi sākotnējos Romas līgumā izvirzītos mērķus. Pēdējos 50 gados KLP ir veidojusi produkciju, vecinājusi pienācīgu dzīves līmeni lauksaimniekiem, stabilizējusi tirgus, nodrošinājusi piedāvāto produktu pieejamību un to, ka patērētāji pārtikas produktus saņem par samērīgām cenām. Nākotnes KLP būs jāstiprina ar jaunām un steidzami risināmām problēmām, un nākotnē tai jānodrošina stabils un paredzams pamats, kas krīzes laikā piedāvātu elastību.

Reforma notiek ekonomiskās krīzes apstākļos, kad dalībvalstis, nodokļu maksātāji, lauksaimnieki un patērētāji sastopas ar nopietnām finansilāim grūtībām, un tādēļ mums jāieņem saskanīga un ticama KLP virzība laika posmā pēc 2013. gada.

KLP būs jāpielāgo mainīgajam Eiropas un globālajam kontekstam. Eiropas lauksaimniecībai pirmām kārtām ir jāgarantē tās patērētāju nodrošinātība ar pārtiku un jāpalīdz apgādāt ar pārtikas produktiem pasaules iedzīvotājus, kuru skaits pastāvīgi aug. Tomēr pirmo reizi nav iespējams vienkārši „aizgriezt krānu” un saražot vairāk pārtikas, ieguldot papildu energoresursus un citus resursus. Kādēļ? Tam ir divi galvenie iemesli: vispirms, ražošanas apjoma palielināšanu lielā mērā ierobežos enerģētiskā krīze, augošās enerģētiskās resursu cenas un vajadzība mazināt SEG gāzu emisijas. otrkārt, klimata pārmaiņu ietekme liegs izmantot ražošanai lielas papildu zemes platības. Klimata pārmaiņas izraisīs arī ūdens trūkumu un sausumu, kas vēl vairāk bremzēs ražošanas pieaugumu. Rezultātā ES un pasaules lauksaimniecībai būs jāražo lielāks pārtikas daudzums, izmantojot mazāk zemes, mazāk ūdens un mazāk enerģijas.

KLP pamatā tomēr ir vajadzība nodrošināt Eiropas lauksaimniecības konkurētspējas saglabāšanu salīdzinājumā ar tādiem dāsnīgiem tirdzniecības partneriem kā ASV, Japāna, Šveice vai Norvēģija, nodrošinot ES lauksaimniekiem taisnīgus tirdzniecības nosacījumus. Tai joprojām jāatbalsta arī lauksaimniecības darbība visā Eiropā, lai nodrošinātu vietējo pārtikas ražošanu un līdzsvarotu teritoriālo attīstību.

Turklāt ir ļoti svarīgi, lai mūsdienu lauksaimniecību parādītu, ka tai ir visas iespējas dot lielu ieguldījumu tādās jaunās stratēģijās „ES 2020” prioritātēs kā klimata pārmaiņu apkarošana, jauninājumu ieviešana un jaunu darba vietu radīšana ar vidi saudzīgas izaugsmes starpniecību, vienlaikus ar drošu un augsti kvalitatīvu pārtikas produktu ražošanu joprojām gādājot par Eiropas patērētāju nodrošinātību ar pārtiku. Eiropas lauksaimniekiem un KLP jāparāda, ka to rīcībā ir risinājumi 21. gadsimta problēmām un ka tie ir problēmu risinātāji, nevis problēmu radītāji.

ES paplašinoties līdz 27 dalībvalstīm, ir svarīgi, lai tiktu ņemtas vērā jauno dalībvalstu gaidām, KLP budžets jaunajos finanšu plānos jāuztur vismaz 2013. gada līmenī.

GUE/NGL

Eiropas Apvienotā kreiso un Ziemeļvalstu Zaļo kreiso spēku konfederālā grupa

ES kaleidoskops

Kopējās tiešo maksājumu finanšu aploksnes (summas) noteikšana jaunajām dalībvalstīm

Eiropas savienības tiešo maksājumu aploksnes noteikšana Latvijai

Iestāšanās ES sarunu procesā katrai dalībvalstij kopējo tiešo maksājumu (turpmāk – TM) finanšu aploksni aprēķināja pēc vienotām formulām:

Balstoties uz pirmsiestāšanās periodā atrunātajiem dalībvalstu references rādītājiem un:

Veicot aprēķinu katram maksājuma veidam (kopumā tie bija 13, taču Latvijai nozīmīgākais bija laukaugu maksājums);

Kopējo tiešo maksājumu finanšu aploksni – kādu dalībvalsts būtu tiesīga saņemt attiecīgajā gadā (no 2004.g. – 2013.g.) sākotnēji aprēķināja 100% līmenī.

Lai iegūtu kopējo TM finanšu aploksni, tika aprēķināta nepieciešamā aploksne atsevišķi katram ES atbalsta veidam, kuri pastāvēja 2003.gadā, pa sekojošiem atbalsta veidiem. (tabl. 1.)

Rezultātā kopējo tiešo maksājumu finanšu aploksnes aprēķināšanas procesā tika aprēķināts atsevišķi atbalsta apjoms par laukaugu platību, piena tonnu, liellopu kaušanas prēmiju, un citi, kurus summējot ieguva 100% kopējo tiešo maksājumu finanšu aploksni.

Kopējo tiešo maksājumu finanšu aploksni vislielāko īpatsvaru sastādīja laukaugu aploksnes daļa, tas ir – Latvijai – 50%, Lietuvai – 53%, bet Igaunijai – 54%.

Laukaugu maksājuma finanšu aploksni aprēķināja. (tabl. 2.)

Secinājums:

Laukaugu aploksnes lielā mērā ietekmēja vienotā platības maksājuma (turpmāk – VPM) likmes apmēru uz vienu ha turpmākajos gados un šobrīd, jo Latvijai salīdzinot ar Lietuvu un Igauniju bija vismazākais laukaugu ha skaits kopējā VPM attaisnotajā platībā;

Tas nozīmē, ka Latvija ieguva mazāku TM finanšu aploksni, bet pēc 2004.gada Latvijā visstraujāk pieaugušas laukaugu platības un izmantotā lauksaimniecībā izmantojamā zeme un tādējādi pieaug VPM pieteikto platību skaits – rezultātā dalot finanšu aploksni ar pieteikto ha skaitu (kas aug) atbalsta apjoms uz ha ir mazāks kā, ja to aprēķinātu pēc references rādītāja. (tabl. 3.)

(tabl. 2.)

Laukaugu maksājuma finanšu aploksni aprēķināja:

References platības, ha x likme, EUR/t x references ražības lielums, t/ha

Laukaugu maksājuma aploksnes:

Latvijai = 443 580 ha x 63 EUR/t x 2,5 t/ha = 69 863 850 EUR

Igaunijai = 362 827 ha x 63 EUR/t x 2,4 t/ha = 54 859 442 EUR

Lietuvai = 1 146 633 ha x 63 EUR/t x 2,7 t/ha = 195 042 273 EUR

Baltijas valstu laukaugu aploksnes īpatsvars kopējā TM aploksni

	Latvija	Igaunija	Lietuva
Kopā 100% TM finansējums noteikts iestājoties ES, (milj. EUR)	139	100,9	367,1
t.sk., laukaugu maksājumu aploksne, (milj. EUR)	69,9	54,9	195,0
Laukaugu aploksne no visiem TM (%)	50	54	53

(tabl. 1.)

Maksājums	References rādītājs *	ES (15) atbalsta likme
Laukaugi	Bāzes platība, ha; Ražība t/ha	EUR/t
Maksājums par cietes tonnu ražotājam	Cietes kvota t	EUR/t
Piens	Piena tonnas un papildinošā aploksne	EUR/t
Zīdītājgovju prēmija	Dzīvnieku skaits	EUR/dzīv.
Bullu, vērsu, govju kaušanas prēmija	Dzīvnieku skaits	EUR/dzīv.
Teļu kaušanas prēmija	Dzīvnieku skaits	EUR/dzīv.
Speciālā liellopu prēmija	Dzīvnieku skaits	EUR/dzīv.
Ekstensifikācijas prēmija 1.4	Dzīvnieku skaits	EUR/dzīv.
Papildus maksājumu aploksne liellopiem	Maksājuma aploksne EUR	EUR
Maksājums par aitu mātēm	Dzīvnieku skaits	EUR/dzīv.
Papildus aploksne aitu mātēm	Maksājuma aploksne EUR	EUR
Sēkļu kvota	Sēkļu kvotas apjoms t	EUR/t

* Latvijas laukaugu references platība tika noteikta, izmantojot 1997.-1999.gada statistikas informāciju, savukārt liellopu nozares references rādītāji tika noteikti, pamatojoties uz statistikas informāciju no 1998.gada līdz 2000.gadam.

(tabl. 3.)

Tiešo maksājumu aploksnes aprēķins Latvijai

Latvijas tiešo maksājumu aprēķins pirms iestāšanās ES

ES maksājumu veidi 2003.gadā	References platība/dzīv. skaits/tonna	Likme (EUR par vien.)	Ražība	Aploksne (EUR)
Laukaugi	443 580	63	2,5	69 863 850
Maksājums par cietes tonnu				
Ražotājam	5 778	111		638 758
Piens	728 648	24		17 844 590
papildinošais	7 656 000	1	aploksne	7 656 000
Zīdītājgovju prēmija	19 369	200		3 873 600
Bullu, vērsu, govju kaušanas prēmija	124 320	80		9 945 600
Teļu kaušanas prēmija	53 280	50		2 664 000
Speciālā liellopu prēmija	70 200	210		14 742 000
Ekstensifikācijas prēmija	1 489 568	100	teorētiskais apjoms	8 956 800
Papildus maksājuma aploksne liellopiem				
Maksājums par aitu mātēm	1 330 700	1	aploksne	1 330 700
Papildus aploksne aitu mātēm	18 437	21	aploksne	387 177
Sēkļu kvota	19 000	1	aploksne	19 000
	346 868	1	aploksne	346 868
KOPĀ				136 268 942

GUE/NGL

Eiropas Apvienotā kreiso un Ziemeļvalstu Zaļo kreiso spēku konfederālā grupa

ES kaleidoskops

No Eiropas Revīzijas palātas atzinuma

Likumība un pareizība

Palāta uzskata, ka ieņēmumi, saistības visās politikas grupās un pārskatiem pakārtotie maksājumi par 2009. gada 31. decembrī slēgto gadu politikas grupās „Ekonomika un finanses”, „Administratīvie un citi izdevumi” visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Palāta uzskata, ka maksājumus, kuri ir pakārtoti pārskatiem par 2009. gada 31. decembrī slēgto gadu un kuri attiecas uz politikas grupām „Lauksaimniecība un dabas resursi”, „Kohēzija”, Pētniecība, enerģētika un transports”, „Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās” un „Izglītība un pilsoniskums”, ir būtiskas kļūdas. Pārraudzības un kontroles sistēmas daļēji novērš vai atklāj un izlābo kļūdas, kas saistītas ar nepamatoti lielu vai neattiecināmu izmaksu atlīdzināšanu.

Pārskats par konstatējumiem

2009. gads ir sešpadsmitais finanšu gads, par kuru Palāta ir sagatavojusi ticamības deklarāciju par ES budžeta pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

Palāta lēš, ka kopumā maksājumos ir būtisks kļūdu līmenis (Palātas lēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars ir no 2% līdz 5%) un secina, ka maksājumu pārraudzības un kontroles sistēmas kopumā ir daļēji efektīvas.

Tabulā apkopots vērtējums par to, cik efektīvi pārraudzības un kontroles sistēmas nodrošina darījumu pareizību, un sniegti Palātas veikto darījumu pārbaudīto rezultāti, t. i. norādīts aplēstā kļūdu īpatsvara diapazons.

Rezultāti Salīdzinājums ar iepriekšējo gadu rezultātiem

Salīdzinājumā ar 2008. gadu Palātas revīzijas rezultāti rāda, ka aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars ir augstāka maksājumiem politikas grupā „Lauksaimniecība un dabas resursi” un tas ir ievērojami zemāks maksājumiem politikas grupā „Kohēzija”. Kopuma šāds stāvoklis liecina, ka Palātas aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars maksājumiem kopā pēdējos gados turpina samazināties.

Piedzīva un korekcijas

ES budžeta izpildē Komisijai ir galīgā atbildība par to, lai nodrošinātu, ka nepareizi samaksātās summas tiek atgūtas un nepilnības pārvaldības un kontroles sistēmās – labotas. Ar piedziņu labo nepareizos maksājumus individuāliem saņēmējiem, bet ar finanšu korekcijām risina nepilnības sistēmās.

Komisija 2009. gadā ir veikusi pasākumus, lai palielinātu un uzlabotu informāciju, ko tā sniedz par šīm korekcijām. Tomēr informācija vēl nav pilnīgi ticama tāpēc, ka Komisija ne vienmēr saņem ticamu informāciju no dalībvalstīm.

Palāta atzīmē, ka lielākā daļa korekciju ietver dalībvalstīm un trešām valstīm piemērotas finanšu korekcijas, nevis līdzekļu piedziņu no saņēmējiem, kuri nepareizi saņēmuši ES līdzekļus. Turpretim Palātas kļūdas galvenokārt ir summas, kuras saņēmēji nepareizi pieprasījuši vai kuras tiem nepareizi izmaksātas. Ņemot to vērā, Palāta secina, ka nav iespējams pilnvērtīgi salīdzināt tās kļūdu līmeņa aplēsi ar Komisijas iesniegtajiem datiem par finanšu korekcijām un atgūtajiem līdzekļiem.

Lauksaimniecība un dabas resursi Atbalsts lauksaimniekiem, lauku attīstībai un vides aizsardzībai

Ar kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) starpniecību Savienība atbalsta lauksaimniekus un īsteno intervenci lauksaimniecības tirgos. Lielāko daļu KLP izdevumu finansē no diviem fondiem – no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai. No pirmā pilnībā finansē tiešo atbalstu un tirgus pasākumus, bet no otrā līdzfinansē lauku attīstības programmas. Šī politikas grupa ietver arī zivsaimniecību un jūrlietas, vidi, kā arī veselību un patērētāju aizsardzību.

Tiešais ražošanas atbalsts (tiešie saistītie maksājumi) ir zaudējis savu nozīmību, jo vienotā maksājumu shēma (VMS) ir paplašināta un aptver papildu produktus. VMS atbalsta maksājums ir balstīts uz labā lauksaimniecības un vides stāvokli uzturētas attiecināmas zemes hektāru skaitu un nav saistīts ar lauksaimniecības ražošanas apjomu (tas ir „atdalīts”). Lai pieprasītu šo atbalstu, lauksaimniekiem ir jāiegūst tiesības uz maksājumu (vienas tiesības uz hektāru). Tiesības piešķir dalībvalstis. Dalībvalstis, kuras Eiropas Savienībai pievienojās 2004. un 2007. gadā, piemēro vienkāršoto shēmu,

kuru sauc par vienotā pplatībmaksājuma shēmu (VPMS).

Abu fondu maksājumus veic ar valsts vai reģionālu maksājumu aģentūru starpniecību. Šīm aģentūrām jābūt akreditētām atbilstoši kritērijiem, kurus noteikusi Komisija. Pirms aģentūras var izmaksāt atbalstu saņēmējiem, tām tieši vai ar pilnvaroto struktūru starpniecību jāpārliedz, ka atbalsta pieteikumi ir derīgi. Maksājumu aģentūru pārskatus un maksājumus pārbauda neatkarīgas revīzijas struktūras (sertifikācijas iestādes), kuras katrā nākamā gada februārī nosūta Komisijai savus ziņojumus.

Kļūdas izraisa pārāk lielas attiecināmās zemes deklarēšana

Revidēja 241 darījumu, un kļūdas bija 27%. Lai gan dažas no skaitļos izsakāmajām kļūdām bija izdevumu attiecināmības kļūdas, lielāka daļa bija precizitātes kļūdas, ko izraisīja pārāk lielas attiecināmās zemes deklarēšana.

Precizitātes un attiecināmības kļūdu piemēri

Divos no 12 kādā dalībvalstī revidētajiem darījumiem maksājumi bija aprēķināti, pamatojoties uz nepareizi noteiktām tiesībām, kuras bija reģistrētas datubāzē, un katrā no gadījumiem tas noveda pie apmēram 20% pārmaksājuma.

VMS maksājumu izmaksāja saņēmējam, kurš nepareizi deklarēja nomātu lietu ganību zemes platību. Tā bija valsts zeme, uz kuru cits lauksaimnieks (iznomātājs) jau bija deklarējis ganības tiesības, kuras tam bija piešķirusi pašvaldība. Jebkurā gadījumā jebkāda ganības tiesību (visu vai daļas) apakšizirēšana ir skaidri aizliegta pašvaldības noteikumos. Tā kā iznomātājam nebija tiesību ganības tiesības nodot tālāk, minēta zeme nevarēja būt saņēmēja rīcībā, kā tas prasīts ES tiesību aktos.

Sistēmu efektivitāte

Galvenais mehānisms darījumu pareizības nodrošināšanai ir integrēta administrācijas un kontroles sistēma (IAKS), kuru piemēro visās dalībvalstīs. Sistēmas pamatā ir datubāze par saimniecībām, pieprasījumiem, lauksaimniecības zemi un VMS tiesību reģistrs. Tā ietver arī kontroles mehānismu attiecināmību, administrā-

vās pārbaudes un saistību pārbaudes, lai novērstu dubultus pieprasījumus, kā arī tā paredz vismaz 5% pārbaudes saimniecībās uz vietas.

Lai gan IAKS sistēma kopumā ir pareizi izveidota, Palātas veiktās IAKS sistēmu revīzijas pēdējos gados liecina, ka sistēmas efektivitāti negatīvi ietekmē tas, ka datubāzēs nav precīzu datu, sasaitu pārbaudes ir nepilnīgas un noviržu pēcpārbaudes ir nepilnīgas vai nepareizas. Attiecībā uz 2009. gadu Palāta konstatēja arī to, ka tikai vienā no astoņām maksājumu aģentūrām sistēmas efektīvi nodrošināja maksājumu pareizību, četrās tās bija daļēji efektīvas, bet trijās tās bija neefektīvas.

Nepareizu IAKS datu piemēri

Kādā dalībvalstī par platībām kas sistēmā bija reģistrētas kā mežs pastāvīgām ganībām un saņēma maksājumus lai gan fotogrāfijās ievērojams koku un akmeņu blīvums.

Turklāt tika konstatēts ka šajā dalībvalstī VMS maksājumu izdara kad konkrētā platība nebija pietiekama.

Secinājums

Palāta secina, ka maksājumos lauksaimniecības un dabas resursu jomā ir būtiskas kļūdas. Palāta uzskata, ka lielākā daļa šīs politikas grupas pārraudzības un kontroles sistēmu labākajā gadījumā daļēji efektīvi nodrošina maksājumu pareizību.

Ieteikumi

Palāta iesaka novērst sistēmu nepilnības, kuru rezultātā rodas kļūdas. Lai novērstu nepilnības VMS un VPMS, pēc iespējas ātrāk

Jalikvidē tās nepilnības, kuru dēļ rodas kļūdas saistībā ar neattiecināmām zemes vai pārāk lielu platību deklarēšanu, kā arī nepareizam tiesībām, it īpaši janodrošina datubāzu ticamību;

Janodrošina, lai visas IAKS datubāzes sniegtu ticamu un pilnīgu revīzijas izsekojamību par visiem veiktajiem grozījumiem;

Jāpieņem vēl stingrāki noteikumi, lai ES tiešo atbalstu neizmaksātu pretendentiem, kuri zemi nav izmantojuši ne lauksaimniecības un vides stāvokli;

Janosaka ES minimālās gada uzturēšanas prasības pļavām, par kurām var prasīt ES tiešo atbalstu.

Palāta atkārtoti uzsver arī to, ka lauku attīstības jomā vēl vairāk jācenšas vienkāršot noteikumus un nosacījumus.

GUE/NGL

Eiropas Apvienotā kreiso un Ziemeļvalstu Zaļo kreiso spēku konfederālā grupa

Без срока давности

«Сообщение о событиях в СССР за № 163 от 02-02-1942 г. Берлин»
 «По распоряжению коменданта полиции безопасности и СД жителей села Аудрины, 81 мужчину, 88 женщин и 51 ребенка доставили в г. Режицу,.. 2 января 1942 г. село сожгли, 3 января 1942 г. часть жителей расстреляны, разумеется, без участия общественности; 4 января 1942 г. в 11.00 на базарной площади г.Режицы публично расстреляны 30 жителей мужского пола. Все акции протекали без инцидентов».

Вот как об этом вспоминает местный житель А.С.Хлебников, оказавшийся 4 января в Резекне и видевший все своими глазами:

«...из тюрьмы стали выводить мужчин со связанными за спиной руками. Охранники тюрьмы подводили их к стенке из шпал и ставили вдоль нее лицом к стоящим напротив шеренгам полицейских, на рукавах которых были видны красно-бело-красные повязки. По резко прозвучавшей на морозном воздухе команде полицейские произвели перестановку: первая шеренга приняла положение для «стрельбы с колена», вторая шеренга приняла положение для «стрельбы стоя». Зловеще лязгнули затворы винтовок, раздался свисток. И грянул залп. Над площадью раздался крик боли. Кричали люди, на глазах которых свершилось тяжкое злодеяние – убийство беззащитных, ни в чем не повинных людей! Некоторые из них пали на колени и, закрыв лица руками, плакали навзрыд. Вдоль стоящих шпал, там где секунду назад стояли живые молодые мужчины, лежала груда окровавленных, шевелящихся и стонущих человеческих тел. Подойдя к груде окровавленных тел, Х.Пунтулис, это он со своими головорезами исполнял палаческий приказ, стрелял из пистолета в подающих признаки жизни расстрелянных. Я видел, как убитых сложили в грузовой автомобиль и увезли...»

В этом году 4 января снова прошли ежегодные мероприятия в память о невинных жертвах Аудринской трагедии. Главным организатором, как и все прошедшие годы, была Социалистическая партия Латвии.

Из Риги почтить память павших отправился автобус с партийным активом, депутатами – социалистами Сейма и Рижской думы, учащимися школ и студентами. Путь лежал напрямиком в поселок Аудрины. Здесь рижан уже ждали члены первичных организаций СПЛ городов Резекне, Лудзы и Екабпилса, местные жители, руководство волостного совета.

Цветы и траурные венки были возложены к подножью памятника возле сожженной и разграбленной фашистскими палачами и их местными пособниками деревни Аудрины, в месте массового расстрела коммунистов, партизан и евреев в Анчупанском лесу, в котором 2 января 1942 года была расстреляна большая часть жителей Аудринской деревни и на базарной площади Резекне,

Зиеду nolikšana pie pieminekļa Audriņu upuriem.

где 4 января состоялась публичная казнь 30 мужчин деревни, в том числе и 13 -летнего пионера В. Глушнева.

После возложения цветов в местном доме культуры состоялся показ фильма, снятого учениками Аудринской школы, с участием выживших очевидцев той трагедии. После демонстрации фильма перед собравшимися выступили руководитель местной волости В.Тихомиров, вице-мэр г. Резекне социалист А.Решетников, депутат Сейма Раймонд Рубикс, председатель Латвийской Ассоциации Борцов Антигитлеровской Коалиции Л. Седолс.

Было сказано много слов о необходимости помнить страшную трагедию тех лет не только ради памяти павших, но и для того, чтобы подобное преступление против человечества, преступление без срока давности, не повторилось. Ведь после войны некоторые убийцы из числа местных пособников фашистов нашли себе убежище на Западе и несмотря на предоставленные доказательства, так не были преданы справедливому суду.

Память и правда о тех событиях нужна сегодня для того, чтобы не допустить переписывание истории Великой Отечественной войны, не допустить обеления и возрождения идей фашизма и неонацизма.

Ингарс Бурлак,
 секретарь Политсовета СПЛ
 Фото автора

Bez noilguma termiņa

«Ziņojums par notikumiem PSRS teritorijā № 163, 02.02.1942 g. Berlīne»

« Pēc drošības policijas un SD komandanta rīkojuma Audriņu ciema iedzīvotāji, 81 vīrietis, 88 sievietes un 51 bērns tika nogādāti uz Rēzeknes pilsētu... 1942.gada 2. janvārī ciemu nodedzināja, 1942.g. 3. janvārī daļa iedzīvotāju, protams, bez sabiedrības piedalīšanās, tika nošauti; 1942.g. 4. janvārī, plkst. 11:00 Rēzeknes pilsētas tirgus laukumā tika publiski nošauti 30 vīriešu dzimuma iedzīvotāji. Visas akcijas norisinājās bez starpgadījumiem.»

Lūk, ko par šo atceras vietējais iedzīvotājs A.Ļeņņikovs, kurš 4. janvārī atradās Rēzeknē un visu redzēja savām acīm:

«...no cietuma sāka izvest vīriešus ar aizmugurē sasietām rokām. Cietuma sargi pieveda viņus pie sienas, kura bija veidota no dēļiem, un nostādīja gar to ar seju

Rēzeknes tirgus laukumā ziedu nolikšana, kur nošāva 30 Audriņu vīriešus un 13-gadīgu pionieri.

pret pretī stāvošiem policistiem, kuriem uz piedurknēm bija redzamas sarkanbaltsarkanās lentes. Pēc asas komandas, kura noskanēja aukstajā gaisā, policisti pārkārtojās: pirmā rinda ieņēma pozīciju šaušanai «no ceļa», otrā rinda, savukārt, pozīciju «šaušanai stāvus». Baisi noklabēja aizslēgi, noskanēja svilpe. Un nodārdēja zalve. Vīrs laukuma bija dzirdami sāpju kliegieni. Kliegda cilvēki, kuru acu priekšā notika smags noziegums – neaizsargāto, nevainīgo cilvēku slepkavība! Daži no viņiem nokrita uz ceļiem un aizverot ar plaukstām sejas raudāja. Gar dēļu sienu, tur, kur sekundē atpakaļ stāvēja jaunie dzīvie vīrieši – gulēja asiņainu, kustošu un stenošu ķermeņu kaudze. Pieejot pie asiņainajiem ķermeņiem, H. Puntulis, tas bija viņš, kurš ar saviem rokaspuišiem izpildīja bendes pavēli, šāva no pistoles uz tiem nošautajiem, kuri izrādīja dzīvības pazīmes. Es redzēju kā noslepkavotos ielika kravu mašīnā un aizveda...»

Šī gada 4. janvārī notika ikgadējie pasākumi, kas bija veltīti Audriņu traģēdijas nevainīgo upuru piemiņai. Galvenais organizators, kā visos iepriekšējos gados, bija Latvijas Sociālistiskā partija.

No Rīgas pieminēt kritušos devās autobuss ar partijas aktivistiem, Saeimas un Rīgas domes deputātiem – sociālistiem, skolu audzēkņiem un studentiem. Ceļš veda tieši uz Audriņu ciemu. Šeit rīdzinieki jau gaidīja Rēzeknes, Ludzas un Jēkabpils pirmorganizāciju biedri, pagasta padomes vadība un vietējie iedzīvotāji.

Ziedi un sēru vainagi tika nolikti pieminekļa pakājē pie fašistisko okupantu un viņu vietējo rokaspuišu izlaupītā un nodedzinātā Audriņu ciema, masveida komunistu, partizānu un ebreju nošaušanas vietā Ančupānu mežā, kurā 1942.g.

2. janvārī tika nošauta lielākā ciema iedzīvotāju daļa un Rēzeknes tirgus laukumā, kur 4. janvārī notika publiska 30 ciema vīriešu, tai skaitā arī trīspadsmitgadīgā pioniera V. Glušņeva nošaušana.

Pēc ziedu nolikšanas vietējā kultūras namā notika Audriņu skolas audzēkņu uzņemtās filmas izrāde par izdzīvojušajiem 1942.g. janvāra traģēdijas dalībniekiem. Pēc filmas demonstrēšanas ar runām uzstājās vietējās pagasta domes vadītājs V.Tihomirovs, Rēzeknes vicemērs, sociālists A.Rešetņikovs, Saeimas deputāts Raimonds Rubiks, Latvijas Antihitleriskās Cīņtāju Asociācijas priekšsēdētājs L.Sedols.

Tika runāts par nepieciešamību atcerēties šausmīgo traģēdiju ne tikai mirušo piemiņas dēļ, bet arī priekš tam, lai līdzīgs noziegums pret cilvēci, noziegums bez noilguma termiņa neatkārtotos. Jo ir labi zināms, ka daži slepkavas no vietējiem fašistu līdzskrējējiem pēc kara atrada sev patversmi rietumos un neskatoties uz pierādījumiem, tā arī nestājās tiesas priekšā.

To tālo notikumu patiesā vēsture un piemiņa ir nepieciešama šodien, lai nepieļautu Lielā Tēvijas kara vēstures pārrakstīšanu, lai nepieļautu fašisma un neonaģisma ideju atdzimšanu un attaisnošanu.

Ingars Burlaks,
 Latvijas Sociālistiskās partijas Politpadomes sekretārs
 Autora foto

Mazliet filozofijas

Nūja, apziņa un esamība. Vēlētājs

Mēdz teikt, ka cilvēks dabā parādījās tad, kad dzīvnieks paņēma rokā nūju, lai no koka notrauktu zemē augļi. Tātad, cilvēks radās tad, kad dzīvnieks sāka izmantot dabas materiālus, lai izveidotu darba rīkus un rastu līdzekļus savai eksistencei. Evolūcijas gaitā kopā ar cilvēciskajām īpašībām palika un attīstījās arī dzīvnieciskie instinkti. Bridī, kad viens dzīvnieks - cilvēks - notrauca augļi, otrs tāds pats radījums paņēma nūju un iesita pirmajam pa galvu, lai paņemtu augļi sev. Šādi procesi cilvēku sabiedrībā turpinās vēl joprojām.

Mainījās vēstures laikmeti, un mainījās arī nūja, kas kļuva arvien sarežģītāka. No vienas puses tas izpaudās tādā veidā, ka darba rīki arvien vairāk pilnveidojās un atviegloja cilvēku darbu. No otras puses – ar nūju pa galvu sita arvien retāk, jo cita cilvēka darba augļus varēja iegūt citādā ceļā. Šim nolūkam viena daļa cilvēku apvienojās un pakļāva savai varai otru daļu. Izveidojās sabiedrības kārtas, slāņi. Tika noorganizēta sabiedriskā kārtība, organizējot varas formējumus – ciltis, valstis. Sākumā bija vienvaldība (monarhija), pēc tam zem demokrātijas vārda sabiedrība tika maldināta par katra tās locekļa iesaistīšanos pārvaldē un sadalē, lai gan demokrātiskos principus skandina tie, kas piesavinās sveša darba augļus.

Nūja ir cita, tā sit pa galvu ne tikai atsevišķiem indivīdiem, tās princips tiek pielietots arī savstarpējās valstu attiecībās. Nalūks viens un tas pats – piesavināties sveša darba augļus.

Laika gaitā attīstās ne tikai „nūja”, bet divos diametrāli pretējos novirzienos arī apziņa.

Atavistiskie instinkti caur individuālo apziņu izpaužas kā savtība, alkatība, mantkāre, egoisms un tml. Šāda apziņa raksturīga valdošām aprindām. Atavistiskie instinkti esot galvenais dzinējspēks kapitālistiskajā ekonomikā, valsts struktūrā un garīgajā sfērā.

Kā pretstats individuālajai apziņai ir sabiedriskā apziņa. Tā nosaka, ka cilvēka eksistences pamats ir darbs. Kaut cik nozīmīgs darbs nevar notikt citādi, kā vien daudzu cilvēku rīcības rezultāts, tajā skaitā aizgājušo paaudžu darba augļi. Sabiedriskā apziņa izpaužas kā kolektīvisms, humānas attiecības starp cilvēkiem, sapratne par to, ka cilvēks viens bez otra nevar eksistēt. Šādā kontekstā nav grūti saprast, kāpēc kapitālistiskā ideoloģija kultivē cilvēka atsvešinātības teoriju.

Sabiedriskā apziņa nozīmē to, ka cilvēks saprot, ka viņa labklājība pilnībā atkarīga no valsts un visas tautas labklājības, atšķirībā no atsvešinātības teorijas un individuālās apziņas, ka katrs cilvēks ir tikai pats savas laimes kalējs.

Te arī dialektiskā pretruna, kas nosaka to, ka kapitālismam piemērošā cilvēka atsvešinātības programma ir reakcionāra pēc savas dabas, jo neņem vērā kopīgās sabiedrības attīstības likumsakarības, turpretim kolektīvisms, kas piemīt sociālistiskai sabiedrības kārtai, pēc savas dabas ir progresīvs un virzīts uz attīstību.

Sabiedriskā esamība ir sabiedriskās apziņas atspoguļojums un to galvenokārt, nosaka iedzīvotāju materiālais stāvoklis, taču tas nenozīmē, ka šis atspoguļojums notiek sinhroni. Vienmēr pastāv atpalicība starp sabiedrisko esamību un sabiedrisko apziņu, jo viena notiek pakāpeniski, otra – lēcienveidīgi.

Cilvēku sabiedrība kopš senatnes sadalīju-

sies divās daļās – vieni, kas ražoja materiālās vērtības, otri – kas piesavinājās tās. Tāda kārtība, diemžēl, saglabājusies līdz šodienai. Viena daļa (tāpat kā dzīvnieki) iegūst uzturu no citiem, izmantojot varu. Otra daļa nodrošina savu eksistenci ar darbu. Ar šādu sabiedrības dalījumu neviens saprātīgs un godīgs cilvēks nevar būt apmierināts. Ne vienu reizi vien pasaulē notikušas apspiestās daļas sacelšanās. Pastāv divi poli – buržuāzija un strādnieku šķira jeb pamatšķira. Strādnieku šķira apgādā visu sabiedrību ar materiālajām vērtībām, kas nepieciešamas tās eksistencei. Tāpēc strādnieku šķirai ir visas tiesības uz varu. Cīņā par varu iesaistītas daudzas partijas. Tomēr ekspluatējamās pārstāv tikai sociālistiskās, strādnieku un komunistiskās partijas. Šo partiju programmas un pamatnostādnes ir dialektiskā pretrunā ar buržuāziskajām partijām, tādēļ starp labējām un kreisajām partijām notiek ideoloģiska cīņa.

Tādēļ nav jābrīnās, ka arī Latvijas buržuāzisko partiju plašais un vienotais spektrs sistēmātiski un neatlaidīgi kritizē sociālistisko ideoloģiju, ignorē strādnieku šķiras intereses par labu buržuāzijai, tādā veidā cenšoties ietekmēt vēlētāju masas, kas kapitālistiskās degradācijas apstākļos arī izdodas. Kā galveno trumpi buržuāziskā propaganda izmanto saucienus par tautas vienotību, kas nostiprinātu buržuāzisko varu, atbalsta nacionālistiskās tendences. Buržuāziskā propaganda cildina kapitālisma labumus – augstu dzīves līmeni, brīvību, demokrātiju, augstas tehnoloģijas, noklusējot, ka visi šie labumi nav pieejami visiem.

Cīņai starp pretējām ideoloģijām būtu jāklūst atklāta un godīgai divkaujai, tas būtu tikai demokrātiski.

Šo cīņu var attēlot kā dialogu starp individu ar individuālo apziņu un individu ar sabiedrisko apziņu.

1. Valsts labklājība jāceļ, izmantojot citu tautu darba spēku un dabas resursus, apspiežot tās par labu savām interesēm, nolemjot tās atpalicībai.

Visu tautu vienlīdzība un tiesības uz pašnoteikšanos, suverenitāte, cieņa, godīga darbaspēka un dabas resursu izmantošana.

2. Par sabiedrības virzītājspēku kalpo tieksme iedzīvoties.

Pienākuma apziņa pret savu dzimteni un tautu.

3. Par savu labklājību jā rūpējas tikai pašam.

Katra indivīda labklājība ir atkarīga no sabiedrības uzplaukuma.

4. Jādzīvo ar tādu morāli un tikumiem, kuri dod lielāku baudu.

Jāievēro morāle un tikumi to tradicionālajā izpratnē.

5. Materiālo vērtību īpašniekiem – brīvības un tiesības!

Brīvības un tiesības – visiem sabiedrības locekļiem!

6. Ir dārga personas brīvība, kuru nodrošina tikai īpašums. Jo lielāks īpašums, jo brīvāks īpašnieks.

Brīvība ir nepieciešamības apziņa.

7. Galvenais cilvēka dzīvē ir bauda.

Mīlestība, pašaielīdzība, uzticība.

Lūk, šādi un līdzīgi ir dialektiskie jautājumi, uz kuriem atbildēt nākas katram pašam.

E.Rasims

Правительство обещает рост. Но... растут пока только цены...

Даже если не ходить по магазинам и аптекам, а просто знакомиться с новостями экономики, впечатления, вплоть до легкого шока, обеспечены. Цены на медикаменты в Латвии достигли самого высокого уровня в Европе после того, как Сейм по непонятным нам причинам принял поправки к Закону о фармацевтике, утвердив право оптовых торговцев владеть аптеками. За прошлый год, по самым скромным подсчетам, пациенты переплатили 7 млн. латов.

Продукты тоже не отстают: по данным Центрального статистического управления, только в январе этого года молоко подорожало на 4,9%, сыр – на 7,2%, растительное масло и жиры – на 3,8%, мясо – на 1,4%, безалкогольные напитки – на 3%, сахар, сладости и продукты из меда – на 2,7%, фрукты – на 3%, картошка – аж на 22,4%!

Торговцы при этом кивают на производителей, производители – на объективные трудности и «ситуацию на международных рынках», а все они вместе – на рост налогов. Конечно, если речь идет о кофе, то без влияния международных рынков не обойтись, но как при этом объяснить более низкие цены на него у балтийских соседей, неужели литовцы научились выращивать кофейные деревья у себя под Шауляем?.. А вот что касается налогов, то их влияние на ценники в магазинах бесспорно. Только очень наивные люди считают, что повышение налога на добавленную стоимость (НДС) может привести к уменьшению прибыли хозяев предприятий и магазинов. На самом деле этот «процент» автоматически добавляется к отпускной или розничной цене и за все платят покупатели в магазинах.

Вот и посмотрите, что получается в итоге для человека, работающего по найму и живущего только на зарплату. Во-первых, с суммы этой своей зарплаты он платит подоходный и социальный налог: 25 процентов и 11 процентов соответственно. Во-вторых, с тех денег, что у него после этого остались

(«чистая» зарплата), при любой легальной покупке в казну идет НДС (22 сантима с каждого лата). Потратили сто латов в месяц только на продукты – отдали государству 22 лата. То же самое происходит при оплате коммунальных услуг. Но и это еще не все. Появились новые налоги на недвижимость и, проживая в своей, купленной за наличные или приватизированной за сертификаты, квартире, вы снова за что-то еще должны заплатить родному государству. И даже если живете в доме, который построили своими руками – тоже должны. А если вы жилье снимаете? Тогда, конечно, налог платит

его хозяин. А вам его вставляет в счет за аренду. По той же схеме, что и НДС в магазине...

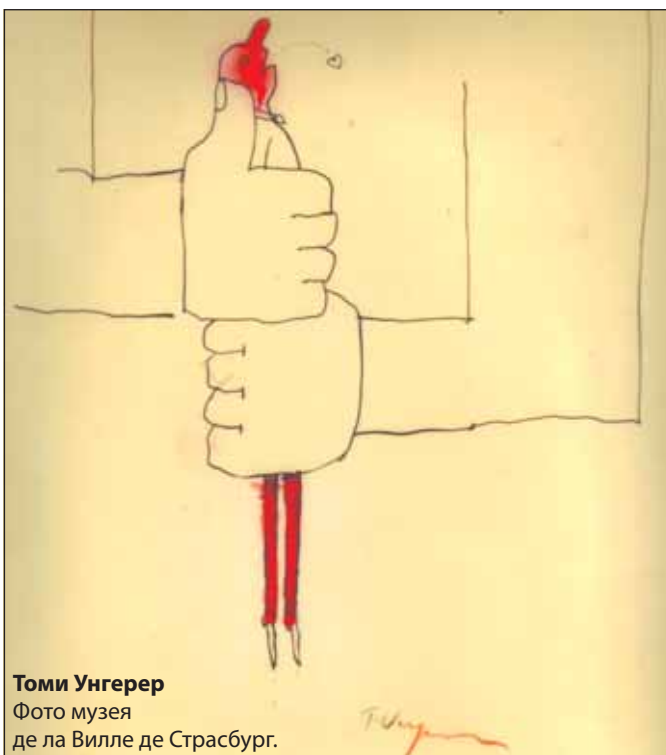
Вы будете смеяться (если сможете...), но и это еще не все. Если вы умудрились при такой жизни скопить каких-то несколько сотен латов и отложить их в банке на черный день, с полученных процентов надо заплатить налог государству – 10 процентов. Когда эту норму вводили, то объясняли, что это налог для богатых. Однако, бизнесмены крупные суммы на депозитах не держат, у них деньги в обороте, а те, у кого на счетах сотни тысяч и налог показался им обременительным, просто переведут их в другую страну.

Это прямые налоги. У вас в квартире электрическое освещение, вы пользуетесь компьютером, смотрите телевизор и стираете бельишко в автомате, а не в оцинкованном корыте? Тогда государство снова идет к вам... с новым тарифом. Оказывается, одного НДС, который ГОСУДАРСТВЕННАЯ компания «Латвэнерго» платит (из ваших кошельков) государству же (!), теперь недостаточно. Поэтому, имея прибыль в пару десятков миллионов и отдавая ее в бюджет, эта славная компания повысила стоимость киловатта не только с 1 января, но и с 1 апреля. С учетом того, что «Латвэнерго» – это, во-первых, государственное предприятие, а во-вторых – и без этих повышений вполне прибыльное, то рост цены киловатта никак нельзя связать с издержками производства, мы просто имеем дело с новым скрытым налогом. За сам факт пользования электрической энергией, как таковой.

Что интересно, цены на электроэнергию, в отличие от цен на хлеб и молоко или картофель, просто так поднять нельзя – они контролируются. Точнее, должны контролироваться и для этого создан специальный и, якобы, независимый, орган – Комиссия по регулированию общественных услуг, которую у нас коротко называют Регулятором.

Так что же этот Регулятор скромно помалкивает, взирая на безобразие с ценами?

Виктор Матюшенко

Томи Унгерер
Фото музея
де ла Вилле де Страсбург.

ЧТО РЕГУЛИРУЕТ

Регулятор общественных услуг?

В составе товаров и услуг, которыми пользуется общество, есть группа таких товаров и услуг, которые называются общественными товарами и услугами. Как правило, это общественно значимые вещи, цены на которые нельзя отдать на волю рынка, так как эти товары и услуги должны быть доступны как по цене, так и по объему всем жителям конкретной страны. За то, чтобы в условиях рыночной экономики общественно значимые, важные товары и услуги были бы доступны народу, отвечает государство в лице правительства.

К общественно значимым товарам и услугами относятся – хлеб, молоко и другие основные продукты питания, электроэнергия, газ, тепло, квартплата, услуги связи, общественного транспорта, медицина и образование. Но не на все эти товары и услуги государство напрямую регулирует цены. Это было бы неразумно.

Например, регулировать (то есть утверждать) цены на хлеб, молоко и другие основные продукты питания в условиях рынка государство не может. Здесь действует достаточно много самостоятельных производителей этих товаров и за счет внутренней конкуренции цены на эти товары выравниваются. Из-за большого количества производителей сговор среди них практически не возможен и цены на эти товары растут под влиянием внешних факторов (рост налогов, рост цен на сырье и энергоносители и т.д.). Поэтому государство, выполняя свою задачу защиты населения, действует в отношении этих общественно значимых товаров (продуктов питания) иначе – гарантирует малообеспеченным, нуждающимся жителям страны доступ к минимальному уровню питания. В Латвии такая система обеспечения называется – GIM – гарантированный минимальный уровень выживания. С про-

шлого года он равен 40 латам в месяц на взрослого человека и 45 латам в месяц на ребенка. Если доход семьи после уплаты налогов и покрытия расходов на жилье меньше этих сумм, то человек или семья имеет право на прямую доплату до этого уровня доходов. Выплата GIM или доплата до уровня GIM производится самоуправлениями по месту жительства. Деньги для этого поступают как из бюджета самоуправления, так и из государственного бюджета. Сегодня, в условиях кризиса, эти расходы уже делаются пополам – между государством и самоуправлением. Вторым источником продовольственного обеспечения нуждающихся, являются бесплатные кухни, где раз в день можно получить обед. Такие кухни организуют как частные лица, церковь (за счет пожертвований), так и самоуправления. Количество постоянных посетителей таких кухонь в Риге постоянно растет.

В отношении медицины и образования государство поступает аналогично, то есть напрямую не устанавливает цены на эти услуги. Хотя в Латвии правительство утверждает преискурент цен на медицинские услуги в рамках бесплатной медицины, так называемый взнос пациента и размер платы за плановые операции. Доступность образования и размер его оплаты населением зависит от вида и уровня образования. Пока в Латвии абсолютно бесплатным является общее среднее образование (уже были разговоры о введении платы за получение среднего образования, так как обязательным является только основное образование – 9 классов). Также бесплатно можно получить профессиональное образование в государственных школах (бывшие профессиональные

училища), в государственных колледжах и техникумах, в которых обучение проводится на основе 9 классов основной школы. При обучении в вузах и колледжах на базе среднего образования есть бюджетные (бесплатные) места и платные. Плата за обучение в вузах может покрываться специальным кредитом, где гарантом выступает государство. Такая система в Латвии пока обеспечивает доступ к образованию всему населению.

Размер квартплаты в Латвии государство не регулирует, поэтому здесь существует очень большой разброс цен, от 15-45 сантимов за квадратный метр жилья до 1-3-5 латов за квадрат. Го-

малоимущие и социально незащищенные жители (пенсионеры, дети, инвалиды) Латвии получают скидки на проезд.

На остальные виды общественно значимых товаров и услуг цены (тарифы) утверждает государство. Для этого в Латвии действует Комиссия регулирования общественных услуг (Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija) или по-простому – Регулятор.

Регулятор общественных услуг имеет интересный статус – публично отчужденное лицо (atvasināta publiska persona). Это не агентство, не департамент министерства, не государственное учреждение. Это новый, специальный статус, которые сегодня получают бывшие агентства. Этот статус дает право на частичное бюджетное финансирование и на прямое получение денег за оказанные услуги. Регулятор находится не в подчинении, а под надзором (в ведомстве) Министерства экономики. В марте сменилось руководство Регулятора.

Деятельность Регулятора общественных услуг регулируется специальным законом. Задачи Регулятора – (1) отстаивать интересы пользователей общественных услуг и обеспечивать развитие тех, кто эти услуги оказывает, (2) утвердить методику разработки тарифов, (3) устанавливать (утверждать) тарифы, (4) выдавать лицензии тем, кто оказывает общественные услуги. Сфера деятельности Регулятора – устанавливать тарифы на электроэнергию, вывоз мусора, услуги водопровода и канализации, почты, электронной связи и железной дороги. До недавнего времени действовали регуляторы услуг на территории отдельных са-

моуправлений, сейчас все сосредоточено в одном месте – в Риге в Комиссии регулирования общественных услуг, которую Министерство экономики хочет напрямую включить в свою структуру.

Наглядным примером функционирования Регулятора общественных услуг является введение с 1 апреля 2011 года новых тарифов на электроэнергию. Министерство экономики еще осенью (при составлении бюджета) рекомендовало Латвэнерго рассмотреть вопрос о повышении тарифов, так как у этого государственного акционерного общества недостаточен уровень прибыли. Руководство АО Латвэнерго выполнило указание держателя долей капитала (собственника) и представило в Регулятор новые тарифы. Что сделал Регулятор? – Рассмотрел и утвердил новые тарифы...

Что, работники Регулятора не понимают, что повышение тарифов на электроэнергию повысит инфляцию и многие жители будут не в состоянии расплатиться за электроэнергию? – Нет, как обычные люди, работники Регулятора хорошо это знают. Что же тогда? Почему они не оценивают новые тарифы с экономической точки зрения? – Все просто, они не имеют на это права. Задача Регулятора – проверить правильность расчетов Латвэнерго в заявке и ответственность расчетов ранее утвержденной методике.

В Латвии нет государственной структуры, которая могла бы и имела право оценить реальную экономическую эффективность работы Латвэнерго, Ригас силтумс, Ригас сатиксме и т.д. Почему? Да потому, что в стране нет хозяина, есть только чиновники, которые работают по им самим установленным правилам, да еще и за хорошую зарплату. А народ, что? – Пока все принимал и терпел, или же уезжал. Настало время заявить о себе...

Евгения Зайцева, экономист-эксперт, консультант фракции «Центр Согласия» в 10 Сейме

Томи Унгерер
Фото музея де ла Вилле де Страсбург.

сударство предусматривает социальную защиту в сфере жилья только для малоимущих жителей страны. Через самоуправление человек, имеющий статус малообеспеченного или нуждающегося лица, может получить пособие на квартиру. Часть таких затрат самоуправлений покрывает государство. Регулирование размера квартплаты действует только на то жилье, которое находится в управлении организаций (SIA) самоуправлений.

Уровень цен на общественный транспорт регулируется через дотации и в ходе конкурсов на оказание услуг по перевозке пассажиров. А

Deputāti pieņem vēlētajus

Saskaņas centra deputāti no LSP Raimonds Rubiks un Sergejs Fjodorovs pieņem vēlētajus katrā mēneša pēdējā piektdienā:

11:00 – Rēzeknes pilsētas domē (Rēzekne, Atbrīvošanas aleja 93)

14:00 – Ludzas pilsētas dome (Ludza, Raiņa iela 16)

T. 67087429, 67087243

Saskaņas centra deputāti no LSP Artūrs Rubiks un Igors Zujevs pieņem vēlētajus katrā mēneša ceturtajā otrdienā no 12:00, Rīgā, Citadeles ielā 2

T. 67087439, 67087428

Eiropas Parlamenta deputāts Alfrēds Rubiks pieņem vēlētajus Rīgā, Citadeles ielā 2, pierakstīšanās pa t. 67555535.

Прием ведут депутаты

Депутаты Сейма от СПЛ (Центр Согласия) Раймонд Рубикс и Сергей Федоров ведут прием избирателей каждую последнюю пятницу месяца:

11:00 - Резекненская городская дума (Резекне, аллея Атбривошанас, 93)

14:00 – Лудзенская городская дума (Лудза, Райня, 16)

Тел. 67087429, 67087243

Депутаты Сейма от СПЛ (Центр Согласия) Артур Рубикс и Игорь Зуев ведут прием избирателей в Риге по адресу Цитаделес, 2, каждый четвертый вторник месяца с 12:00.

Тел. 67087439, 67087428

Депутат Европарламента Альфред Рубикс ведет прием избирателей по адресу: Рига, Цитаделес, 2.

Запись по тел. 67555535

vēsture brīdina

Latviešu valodas tulkojumā 2010. gadā iznākusi grāmata „SS vēsture brīdina” - Veltījums SS upuriem, kas aptver jaunus faktus par Hitlera Trešā reiha organizāciju SS un tās vadoņiem.

Autors – Gvido Knops, līdzautori – Jenss Aflerbahs, Stefans Brauburgers, Kristiāns Deiks, Jergs Milners, Zenke Neicels, Rikarda Šloshāne.

Iesakām lasītājiem iepazīties ar šo grāmatu!

SS bija teroristiska organizācija, kas īstenoja masu slepkavības un vispildīgāk iemiesoja nāvējošo, neprātīgo iedomu par pārcilvēku.

Kamēr vēl dzīvi gan pēdējie esesieši, gan viņu upuri, jāmēģina izveidot sava veida publicistisko bilanci, kā tas jau tiek darīts starptautisku atzinību guvušajās TV filmās. Organizācija, kas Otrā pasaules kara beigu posmā ar gandrīz 900 000 vīru, bija skaitliski spēcīgākā SS karaspēka daļa, Nirnbergā pilnībā tika atzīta par noziedzīgu. Tā bija leroču SS (Waffen SS).

Vai leroču SS bija elitāra karaspēka daļa vai noziedznieku banda? Vai tās vīri bija “tādi paši karavīri kā citi”? Vai karavīra drošsirdības un agresīva azarta iemiesojums, vai nacistiski kaušļi un slepkavas? Pierādījumi atrodami visām tēzēm, tomēr leroču SS vienības izcēlās ar kaunpilniem kara noziegumiem.

Pēc kara leroču SS veterāni mēģināja pierādīt nepierādāmo: leroču SS karavīri esot bijuši tikai un vienīgi cīnītāji, kam neesot bijis nekā kopīga ar SS noziegumiem nāves eskadronos un masu iznīcināšanas nometnēs. To varbūt varētu apgalvot neliela daļa SS karavīru, galvenokārt piespiedu kārtā iesauktie. Katrā ziņā SS bija arī sabiedrības spogulis. Izteikts vairākums tajā bija „pavisam normāli cilvēki”, kas īpašos apstākļos dažkārt kļuva par noziedzniekiem, jo viņus uz to mudināja krimināla valsts. Tie, kas kļuva par noziedzniekiem, pilnībā neapzinājās, ka viņi izdara noziegumus.

Morāle – katrs būtu varējis kļūt par noziedznieku. Katrs ir apdraudēts, ja krimināla valsts nojauc robežas starp taisnīgumu un netaisnīgumu. Ja mēs nacionālsociālistus uzlūkojam kā vairāk vai mazāk normālus cilvēkus, tas nenozīmē, ka mēs attaisnojam viņu noziegumus vai no viņiem izrietošās briesmas novērtējam par zemu. Tieši pretēji – tas nozīmē, ka mēs atzīstam, cik vājas ir morāles un goda saites, kas cilvēku sabiedrību pasargā no pilnīga sabrukuma.

Leroču SS vienības pēc mobilizācijas pavēles kopš 1939. gada 1. septembra tika nosūtītas uz Poliju – aiz frontes līnijas, tā saucamajās nomierināšanas un tīrīšanas akcijās.

Leroču SS tika tālāk paplašināta. Jau 1938. gada novembrī Himlers bija pasludinājis savu mērķi „visā pasaulē savākt, salaupt un sazagt ģermāņu asinis”. Tātad, Himlers jau pirms kara plānoja iespējami drīz

vervēt „ģermāņu” brīvprātīgos ieroču SS rindās. Pēc Ziemeļeiropas un Rietumeiropas okupācijas Himlers tūlīt ķērās pie šī uzdevuma. Tomēr lielās cerības uz ievērojamu brīvprātīgo skaitu drīz vien izplēnēja, un ne tikai tāpēc, ka dzimtenē tos bieži uzskatīja par nodevējiem.

„Manam tēvam mani politiskie uzskati nepatika tik lielā mērā,” rakstīja kādā vēstulē Leo Larsens, norvēģu brīvprātīgais, „ka viņš mani izmeta pa durvīm, kad es pēc septiņu vai astoņu mēnešu prombūtnes atvaļinājuma laikā gribēju viņu Ziemassvētku vakarā apciemot.”

Vervēšana dienestam leroču SS kopš Vācijas uzbrukuma Padomju Savienībai kļuva daudz vienkāršāka. Propagandas lozungs „krusta gājiens pret boļševismu” okupētajās teritorijās spēja sajūsmināt daudzus jaunus cilvēkus. Tomēr brīvprātīgie vispirms bija gatavi cīnīties par savas valsts lomu Vācijas dominētajā pēckara Eiropā, un, protams, arī pret boļševismu, taču ne jau tikai un vienīgi par Vācijas interesēm. SS idejas daudziem tā arī palika svešas.

Brīvprātīgo skaits leroču SS rindās visā kara laikā bija ievērojams: tie ir 123 000 – 166 000 vīru, turklāt masveida iesaukšanas notika tikai 1944. gadā. Īsi pirms uzbrukuma Padomju Savienībai Himlers bija koncentrējis savās rokās pietiekami lielu varu, lai būtiski paplašinātu jēdzienu „leroču SS”. 1941. gada aprīlī viņš noteica, ka pie leroču SS esot pieskaitāmas ne tikai SS frontes karaspēka daļas, bet vēl 179 (!) vienības un struktūras, pie kurām kopš 1940. gada piederēja arī koncentrācijas nometnes ar to apsardzes vienībām.

1941. gada 22. jūnijā ar uzbrukumu Padomju Savienībai Hitleris sāka karu, kādu viņš jau sen bija vēlējis, – tas bija iznīcināšanas karš austrumos ar jau sen deklarētajiem mērķiem: iznīdēt komunismu, izskaust ebrejus un iekarot sev „dzīves telpu”. Šo karu uzsāka arī 5 SS divīzijas, pilnīgi motorizētas vienības. Bez šaubām, SS vienības tika uzskatītas par sevišķi cietsirdīgām un agresīvām. Īpaša brutalitāte leroču SS vienībām bija raksturīga Krievijā. Pastāv neskaitāmas norādes uz smagiem kara noziegumiem: divīzija *Wiking* Ukrainā ir nogalinājusi 600 Galīcijas ebrejus, divīzija *Das Reich* „ir palīdzējusi” einzacgrupai B ebreju iznīcināšanā Minskas apgabalā, leibštandarte *Adolf Hitler* pēc ziņojumiem 1942. gada aprīlī nogalinājusi 4 000 krievu gūstekņus.

Nezināmo briesmu darbu un to upuru varētu būt daudz vairāk.

Karagūstekņu nošaušana, nežēlīgā apiešanās ar „slāvu” civiliedzīvotājiem leroču SS vienībām bija drīzāk likums nekā izņēmums. Sevišķi briesmīgus noziegumus izdarīja Hermaņa Fēgeleina komandētā SS kavalēristu brigāde. 1941. gada vasarā tā saņēma uzdevumu izķemmēt neizbrienamos Priepetes purvus. SS reihsfirera Heinriha Himlera izdotajās „vadlīnijās” purvaino apgabalu izķemmēšanai un patrulēšanai bija uzdots attiecīgs tonis:

„Ja iedzīvotāji pret mums ir naidīgi, ja viņi rases ziņā un kā cilvēki ir nepilnvērtīgi vai pat, kā tas ļoti

Kareivji žesti divus gadus pirms Hitlera «varas sagrābšanas»: maršē Braunšveigas SA «Miroņgalvas» brigāde, 1931. gads.

bieži mēdz gadīties purvainos apgabalos, ir nometinātie noziedznieki, tad visus tos, kuri turami aizdomās par partizānu atbalstīšanu, ir jānošauj. Sievietes un bērni ir jātransportē projām, lopi un pārtika ir jākonfiscē un jānogādā drošībā. Ciemi jānodedzina līdz ar zemi.”

27. jūlijā SS štandartenfirers H.Fēgeleins Himlera pavēli nodeva tālāk savām vienībām: „Ar ebrejiem pa lielāku daļu vajag apieties kā ar bandītiem.” Atbildīgās personas nevilcinoties partizānus pielīdzināja ebrejiem – potenciālo partizānu apkarošana viņiem bija tikpat nozīmīga kā sādās atrasto ebreju nogalināšana.

„Nacistisko kaušļu un slepkavu izlase; jauni vīrieši, kas speciāli rūpīgi tika gatavoti vardarbībai tā, ka viņu dedzīgākā vēlēšanās bija visu un visus satriekt pišļos un iznīcināt. Un šie vīri nav nekādi parasti karavīri, precīzāk sakot, viņi vispār nav nekādi karavīri, kaut gan viņi dažreiz vēlas cīnīties frontē. Viņi ir labi apbruņota policijas vienība, kas ir sagatavota aizsargāt nacistisko režīmu pret civiliedzīvotāju – vācu vai citu – sacelšanos, nepieciešamības gadījumā pat pret dumpīgo vācu vērmahtu. Viņi ir nacistiska stiprais kodols, šis pēdējās ārpātīgās impērijas pretoriāni.”

Džons B. Pristlijs, britu dramaturgs, 1943.g.

Vēl 1942. gada maijā Hitleram bija lieli iebildumi pret „neģermānisko” karavīru rekrutēšanu:

„Iespēja formēt leroču SS vienības no igauņiem, latviešiem vai arī lietuviešiem ir, protams, vilinoša, bet tā slēpj sevī ļoti lielas briesmas.”

Vācbaltietis Alfrēds Rozenbergs, okupēto Austrumu apgabalu reihskomisārs, formulēja savas domas asāk: lietuvieši esot „rases ziņā lielākoties nepilnvērtīgi”, latvieši – „rasiski neviendabīgi ievērojamā krievu skaita iedzīvotāju sastāvā dēļ”, turpretī igauņi – „Baltijas tautu elite”.

Pēc tam, kad somi jau dienēja leroču SS, pirmām kārtām, mainījās attieksme pret igauņiem. 1942. gada augustā Himlers akceptēja igauņu SS leģiona veidošanu. Hitleris šo nodomu sankcionēja. 1944. gada februārī tika izveidota igauņu 20. leroču SS divīzija.

Arī attiecībā uz latviešiem jucekļīgie pseidorasistiskie argumenti drīz vien atkāpās pragmatisko apsvērumu priekšā. 1943. gada februārī Hitleris „atļāva un pavēlēja” veidot latviešu SS leģionu. Galu galā no latviešu karavīriem tika saformētas pat divas leroču SS divīzijas (15. Waffen-Grenadier-Division der SS un 19. Waffen-Grenadier-Division der SS). Baltiešu integrācija SS rindās bija salīdzinoši vienkārša: viņi cerēja, ka, cīnīdamies vācu pusē, atgūs valstisko neatkarību. Vācu puse šīs cerības apzināti uzkurināja, vairāk vai mazāk meistarīgi slēpjot savus patiesos okupācijas plānus. Turklāt Latvijā plaši bija izplatīts antisemitisms. Ne mazums latviešu – tāpat kā lietuvieši un ukraiņi – bija piedalījušies ebreju nošaušanā vai tika izmantoti koncentrācijas nometņu apsardzes dienestā.

No austrumeiropiešiem saformēto militāro vienību kaujasspējas bija ārkārtīgi atšķirīgas. SS aprindās vissliktāk tika novērtētas baltkrievu vienības, kuras konfliktsituācijās pat nogalināja savus vācu virsniekus un pārgāja ienaidnieka pusē. Sliktā pieredze bija arī ar ukraiņu divīziju, kas savās pirmajās uguns kristībās frontē 1944. gada jūlijā „pilnīgi netika galā ar saviem pienākumiem”. Turpretī, igauņi un latvieši izrādīja sīvu pretestību uzbrūkošajām Sarkanās armijas daļām. 19. latviešu SS divīzija līdz kapitulācijai cīnījās Kurzemes katlā.

Uzreiz pēc sabiedroto karaspēka izcelšanās krastā Normandijā kaujās kopā ar vērmahta tanku divīzijām varēja iesaistīties tikai divīzija *Hitlerjugend*.

„Ir nožēlojami, ka šī ticīgā jaunatne tiek upurēta bezcerīgā situācijā”

Generālfeldmaršals fon Rundtets par divīzijas Hitlerjugend iesaistīšanu karadarbībā Normandijā 1944. gada vasarā

Hitlerjugend bija steigā saformēta divīzija, kurā pilngadību vēl nesasnēguši zēni Normandijā tika nesaudzīgi izmantoti kā lielgabalu gaļa.

„Bija acīmredzams, ka viņi jau kopš jaunības bija sagatavoti Hitlerjugend garā. Mēs daudzus no viņiem uzskatījām par fanātiķiem, īpaši jau apakšvirsniekus un virsniekus, kas sekoja viņiem no muguras. Vienkāršie karavīri zināja, ka atkāpties vai dezertēt nedrīkst, citādi viņus nošaus. Gūstekņi mums stāstīja: ja viņi būtu bēguši, viņu ģimenēm Vācijā būtu bijušas nepatīkšanas. Turklāt viņi bija zvērējuši cīnīties par Hitleru līdz galam. Tie bija ļoti apņēmīgi jauni cilvēki.”

Dags Berijs, kanādiešu 3. kājnieku divīzijas virsnieks Normandijā

Dags Berijs, kas kā kanādiešu virsnieks cīnījās pret vāciešiem, izsaka pieņēmumu: „Daži virsnieki uzstāja, ka kanādiešu gūstekņi jānošauj. Tā laikam bija bijusi viņu svētākā pārliecība, karojot Krievijā. Viņi šo pārliecību nodeva tālāk – gūstekņi ir lieks apgrūtinājums un vislabākais risinājums ir ātri no tiem atbrīvoties. Daudzi no mūsējiem, kas tika sagūstīti, vienkārši pazuda. Tikai 1945. gada sākumā kļuva zināms, ka kanādiešu gūstekņi bija tikuši nogalināti.”

Arī cīņā pret franču pretošanās kustību (*la Resistance*) leroču SS nevirārijās no pārmērībām. Jau 1944. gada 2. aprīlī divīzijas Hitlerjugend karavīri pie Lilles nošāva 86 iedzīvotājus, jo no viņu ciema it kā bija apšaudīta divīzijas kravas mašīnu kolona.

Pēc Sabiedroto desanta 1944. gada 6. jūnijā Francijai pāri vēlās atentātu, sliežu spridzināšanas un dažādu citu pret vācu okupācijas karaspēku vērstu uzbrukumu vilnis. Šādus uzbrukumus piedzīvoja arī SS divīzija *das Reich*. Divīzijas vadība pieprasīja nesaudzīgu rīcību, 7. jūnijā, atmaksājot par 40 kareivju nogalināšanu, Tillē tika pakārti 99 vīrieši. 10. jūnijā šturmbanfirers Dikmans ar SS rotu devās uz Oradūru pie Glānas meklēt kādu sagūstītu biedru.

Žans Marsels Dartū, toreiz 20 gadus vecs, attēlo notikušo šādi:

„Mūs sadzina Oradūras ciema laukumā. Tur sievietes un bērns nošķīra no vīriešiem. Es noskūpstīju sievu un māti, un es viņas vairs nekad neredzēju (...) Tad es redzēju, ka sievietes un bērns aizdzina uz baznīcu. Mūs, vīriešus, nostādīja rindā ar seju pret sienas. Vācieši jautāja, kur mēs slēpjam ieročus. Mums ieroču nebija, bet mums nebija arī bailu. Tad viņi aizdzina mūs uz lielu šķūni un sāka visus pārmeklēt. Kareivji pēkšņi ar slotu sāka slaucīt grī-

du, lai varētu nogulties zemē uz vēdera pie saviem ložmetējiem. Tad viss gāja ļoti ātri. Šāva vairākkārt. Tad iestājās nāves klusums, šaušalīgs klusums. Viņi sarunājās un nāca tuvāk. Tad es dzirdēju, kā tiek pielādēti ieroči: klak, klak. Es šo skaņu nekad neaizmirsīšu. Un atkal atskanēja šāviens – pa dzīvi palikušajiem. Es sajutu, ka kāds man uzkāpa uz pleca, atkal šāviens. Tas bija domāts Jozefam, kas gulēja virs manis. Viņš man izgāba dzīvību.”

Dīkmans lika nošaut ap 180 vīriešus, bet vairāk nekā 440 sievietes un bērni tika sadedzināti ciema baznīcā.

Arī armijas vienības, protams, sekoja norādījumiem „rikoties radikāli”, turklāt partizānu iznīcināšanas akcijas arvien biežāk izvērtās par nevainīgu civiliedzīvotāju nogalināšanu.

Salīdzinot armijas tanku divīzijas un SS vienības, kaujas laukā atšķirības gandrīz nebija konsta-

tējamas. Turpretī vienīgās rakstiski apliecinātās liecības par kara noziegumiem atkal attiecas uz leroču SS nodarījumiem. Satraucošs gadījums notika 1944. gada decembrī netālu no Malmedī. Viljams Merikens, artilērijas novērotājs ASV armijas 285. artilērijas bataljonā un viens no 43 dzīvi palikušajiem slaktiņā, situāciju apraksta šādi:

„Mēs stāvējām nelielās grupās un gaidījām, lai ar garāmbraucošiem transporta līdzekļiem varētu nokļūt karagūstekņu nometnē. Uz ceļa stāvēja bruņutransportieris un divi tanki, kam, kā šķita, bija mūs jāapsargā. Tad es redzēju, kā kāds vācietis bruņutransportierī piecēlās kājās un ar pistoli mērķēja uz mums – viņš nošāva vienu amerikāni, tad otru, tad vēl kādu trešo. No abiem tankiem uz mums atklāja ložmetēju uguni. Es nokritu zemē, nebūdams ievainots. Viņi vēl kādu brīdi turpināja šaut, un es dzirdēju, kā lodes kapā

ķermeņus un spindz man garām. Tad garām brauca divas mašīnu kolonnas, kas tāpat šāva uz mums. Pēc tam viss aplusa, līdz es izdzirdu runājam divus vāciešus, kas nāca manā virzienā. Viņi noliecās tieši man pāri. Uz manām kājām gulēja viens kareivis. Kad viņš sakustējās, viņa nošāva ar pistoli. Lode viņu nogalināja un iesprūda man celī, bet es nepakustējos. Neilgu laiku pēc tam es mēģināju aizbēgt līdz mežmalai. Es piecēlos un aizkliboju pāri laukam līdz kādām mājām. Kad es tuvojos žogam, pa ielu gāja kāds SS virsnieks. Viņš nomērķēja ar pistoli uz mani un nospieda gaili, bet pistole neizšāva. Virsnieks aizskrēja pa ielu apturēt pārējos, kas bija izbēguši. Man izdevās pārkāpt pāri žogam un paslēpties malkas šķūnītī.”

Nepilnu mēnesi pēc Budapeštas krišanas Hitlers mēģināja istenot savu pēdējo „lielofensīvu” ar pompozo segvārdu „Pavasara atmoda”.

Šī pretuzbrukuma mērķis bija satriekt padomju bruņotos spēkus austrumos no Balatona ezera. Uzbrucēju kodolu atkal veidoja leroču SS formējumi, uzbrukumā piedalījās pavisam 8 divīzijas. Taču arī šī operācija piedzīvoja neveiksmi, kad divīzijas jau bija izvirzījušas 20 km uz priekšu. Zaudējumi bija pārāk lieli, arī SS divīzijām vairs nebija ko likt pretim, lai apturētu padomju pretuzbrukumu. Hitlers vairs nevaldīja pār sevi, jo pat leroču SS karaspēks vairs nepildīja viņa pavēles turēties par katru cenu un patvalīgi atkāpās. Viņš jutās savas „gvardes” nodots un 1945. gada 27. martā pieprasīja, lai SS vīri nekavējoties noārdītu no piedurknēm uzšuves ar divīzijas nosaukumu, jo viņi to esot „apkaunojuši”.

25. aprīlī Berlīne bija cieši ieslēgta aplenkuma lokā, Sarkanā armija devās pēdējā uzbrukumā Reiha galvaspilsētai. Saujiņa karavīru no sakautajām divīzijām, vīri

no *Volkssturm* un Hitlerjugenda puīši piespieda sarkanarmiešus cīnīties ar lieliem zaudējumiem par katru ielu un katru namu. SS brigādefiereram Vilhelmam Monkem bija dota pavēle aizstāvēt iekšpilsētu ar valdības kvartālu. SS divīzijas *Nordland* paliekas cīnījās pie Tirtgartena, franču SS karavīru bataljons aizstāvēja *Belle-Alliance* laukumu, arī latviešu leroču SS 19. divīzijas karavīri piedalījās pēdējā kaujā par Berlīni.

1945. gada 30. aprīlī Hitlers izdarīja pašnāvību, un pēc divām dienām nežēlīgās kaujas pie Berlīnes bija galā.

Reiha drupās bojā gāja arī leroču SS. 1946. gada 30. septembrī tā tika pasludināta par noziedzīgu organizāciju. Leroču SS vienību īpašā ideoloģiskā būtība – viņi nebija tādi paši karavīri kā citi.

(Izvilumi no Gvido Knopa grāmatas “SS vēsture brīdina”, Zvaigzne ABC, 2010.)

Год назад праздновали 65 лет со дня окончания Второй мировой войны. Это была самая кровавая война за всю историю человечества, в которой только со стороны СССР погибло свыше 20 миллионов человек. Сейчас появляется множество версий о причинах начала войны, но люди поколения, участвовавшего в войне, помнят: основная причина – это развитие фашистской идеологии.

ОБ ОПАСНОСТИ неофашистских проявлений

Что такое фашизм?

Фашизм (итал. *fascismo*, от *fascio* – пучок, связка, объединение) – идеология, политическое движение и социальная практика, которые характеризуются следующими признаками и чертами:

- 1) обоснование по расовому (национальному) признаку превосходства и исключительности одной, провозглашаемой в силу этого господствующей, нации;
- 2) нетерпимость и дискриминация по отношению к другим «чужеродным», «враждебным» нациям и национальным меньшинствам;
- 3) отрицание демократии и прав человека;
- 4) насаждение для достижения своих целей тоталитарно-террористического режима;
- 5) утверждение насилия и террора в целях подавления политического противника
- 6) милитаризация общества, оправдание войны как средства решения межгосударственных проблем.

Фашизм, возникший в Италии, а в Германии проявившийся в виде национал-социализма (нацизма), ведет к полному отрицанию прав и свобод человека, несет в себе потенциальную и реальную угрозу миру и безопасности человечества. По окончании Второй мировой войны это было очевидно для правительств всех стран, включая Германию. И сегодня создаются антифашистские организации, проходят международные форумы, но фашистские настроения не исчезли, они в 21 веке снова становятся популярными. Как и почему

это происходит, а также чем это грозит? Для анализа используем сравнение современной ситуации с ситуацией 20-40-х годов прошлого века.

Первой предпосылкой для развития этого режима была тяжелая ситуация в стране, а также низкий уровень жизни населения. В первую очередь это коснулось стран пострадавших в Первой мировой войне. Недовольных среди населения много. Они были готовы идти за тем, кто обещает решение их проблем. Наибольшее распространение фашистские идеи получили у безработных, крестьян и мелкой буржуазии. Похожую ситуацию можно наблюдать в странах на постсоветском пространстве после развала СССР. Уровень жизни значительно упал, нет уверенности в завтрашнем дне, люди задаются вопросами: кто виноват и что делать?

Следующий этап – создается образ врага. В Германии 20-х годов был ярко выражен национальный признак. Возможно, это связано с тем, что Германия потерпела поражение в Первой мировой, в то время как Италия находилась среди стран-победителей. Объясняется, что

Латышский унтерштурмфюрер отличался от немецкого только нарукавной нашивкой.

(фото из книги «Восточные добровольцы в Германской армии».)

именно эти враги создали текущую ситуацию, что они во всем виноваты. В Латвии образ врага – это образ «советского (русского) оккупанта». Злодеяния «врагов» могут быть абсолютно мнимыми, это – неважно. Фашизм – деструктивная идеология. Фашисты сражаются ПРОТИВ, а не ЗА.

Далее происходит сплачивание «своих» против «чужих». Одна нация объявляется высшей относительно других. Наиболее характерно это было представлено в Германии 20-30-х годов. Главное различие между на-

ционализмом и нацизмом, расизмом, шовинизмом в том, что национализм может нести объединяющую идею: «Мы – единый народ единой страны», а расизм, нацизм разделяет и указывает кто хороший, а кто плохой. Подобные формы нацизма мы видим и сейчас. Тому подтверждением служат лозунги: «Латвия для латышей» или «Россия для русских». Другие нации или национальные меньшинства объявляются враждебными. В гитлеровской Германии это были антисемитские настроения, в Латвии – негативное отношение к тем, кого называют «оккупантами».

Следующие этапы – это отрицание демократии и прав человека. Уничтожение инакомыслия. Это произошло в Германии и Италии, где фашисты уничтожили все конкурирующие объединения. Это сделалось под видом сплачивания нации. В Латвии произошло схожее: после развала Советского Союза почти половина жителей оказалась лишена гражданства, несмотря на то, что многие родились и провели всю жизнь в Латвии.

Мы видим, что сейчас снова усилилась позиция фашизма. Людям стараются внушить, что в низком уровне жизни виноваты лица другой национальности, что выход в нацизме и расизме. Ветераны СС, занимавшиеся после войны террором мирного населения, получают доплату к пенсии, шествия фашистов разрешаются на законодательном уровне. К ЧЕМУ ЛАТВИЯ ТАК ПРИДЕТ? За 20 лет со дня обретения независимости Латвия из одной из богатейших республик СССР, с развитой промышленностью и сельским хозяйством превратилась в государство, где около 25% населения находится на грани нищеты. Численность населения снизилась на полмиллиона человек, больше, чем за годы войны!

Латвийские правые и националистические партии в лучшем случае «не замечают» неонацистских проявлений в стране, а в некоторых ситуациях и прямо потворствуют опасным играм новоявленных последышей «коричневых». Социалистическая партия Латвии всегда последовательно выступала против любых проявлений фашизма. В специальной резолюции XIII съезда СПЛ «Стоп – это фашизм!» подчеркнута: «Социалистическая партия Латвии категорически осуждает любые подобные попытки и любые формы расовой дискриминации, нацизма и фашизма. Мы призываем всех сплотиться в борьбе с этими античеловеческими проявлениями». Социалисты выразили глубокое возмущение высказываниями г-д Слущиса и Видиньша и снисходительной реакцией на них со стороны партий правящей коалиции и президента.

Один раз история уже дала нам урок, к чему может привести развитие фашистских воззрений: смерть миллионов людей, разграбление государств. Государства, исповедовавшие фашизм, на годы опустились на дно общества. Пора принять это к сведению и задуматься...

Алексей Зайцев,
кандидат в члены
Политсовета СПЛ

К 50-летию полета Юрия Гагарина

Человек в космосе! Ура!

Полеты в космос – закономерный этап исторического развития человечества: в нем отражена вечная потребность людей познавать тайны природы.

Освоение космоса началось 4 октября 1957 года запуском в СССР первого искусственного спутника Земли. Затем после многочисленных земных и космических экспериментов наступило 12 апреля 1961 года. В этот день Юрий Алексеевич Гагарин на космическом корабле «Восток» первым в истории человечества совершил полет вокруг нашей планеты. Этот день вошел

► Юрий Гагарин – первый космонавт планеты.

в историю человечества как начало новой эры – эры полетов человека в космос. Полет Юрия Гагарина, «гражданина Вселенной», как его называли люди на всех континентах Земли, подтвердил практическую возможность покорения космоса. Этот полет был первым шагом на бесконечном пути.

Сегодня мы видим поразительные успехи космической техники и результаты международного космического сотрудничества: вокруг Земли обращаются тысячи спутников, космические аппараты сели на Луну, Венеру и Марс, несколько космических зондов покинули пределы Солнечной и несут послания внеземным цивилизациям. Ко многим планетам Солнечной системы направлены исследовательские космические зонды. Астрономы

делают потрясающие открытия благодаря находящимся в космосе различным по функциональности космическим телескопам.

В Европарламенте открылась фотовыставка, посвященная 50-летию полета Юрия Гагарина, подготовленная депутатом Европарламента, первым чехословацким космонавтом Владимиром Ремек. Вот несколько снимков с этой выставки.

► 12 апреля 1961 года. Старт космического корабля «Восток-1», первого космического аппарата, поднявшего человека на околоземную орбиту.

► Один из первых визитов Юрия Гагарина за рубеж после полета.

► Юрий Гагарин с Сергеем Королевым, основателем практической космонавтики, Главным конструктором первого спутника и пилотируемых космических кораблей.

► Владимир Ремек, первый человек в космосе, не являющийся гражданином СССР или США, первый чехословацкий космонавт. Полет состоялся в 1978 году на борту космического корабля Союз-28, пилотируемом Алексеем Губаревым.

► Ныне Владимир Ремек уже второй созыв работает в Европарламенте. На снимке: в зале заседаний Владимир Ремек и Альфред Рубикс.

Объединенный выпуск газет

**«LATVIJAS SOCIĀLISTS»
«СОЦИАЛИСТ ЛАТВИИ»**

Latvijas Sociālistiskās partijas izdevums.

Iznāk no 2003. gada

Издание Социалистической партии Латвии
Выходит с марта 2003 года.

Главный редактор **Альфред РУБИКС**

Рег. удостоверение 000702729.

Адрес для писем:

ул. Цитаделес, 2, к. 201, Рига, LV-1010, тел.: 67555535.

e-mail: latsocpartija@inbox.lv www.latsocpartija.lv